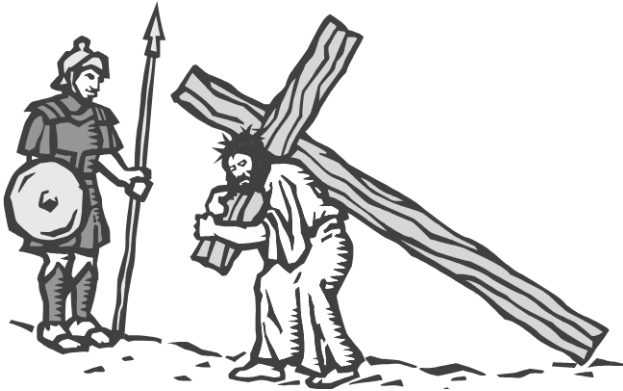

Fariya koow

Mɔgɔ min ye nin sɛbɛ sɛbɛn, o ye Iyan Filanderi de ye
Mɔgɔ min y'a yɛlɛma jula kan na, o ye ne Ouattara Vincent
de ye

Nin maana bɔɔra kitabu kɔnɔ, ani Luwi segɔnd de y'a
yɛlɛma

Revision NEG- 1979 Copyright c Societ  Biblique de
Geneve CP,

GH-1211 Genve Avec permission.

Kuma kunbabaw sɔɔɔɔɔɔ**Gafe**

1. Foroba kunafoli 3
2. Yesu ye fariya koow min kunben 8
3. Gbasow be fariya koo min kunben 14
4. Mariyama ka sereya 21
5. Fariya koo min be yira mankan fe 26
6. Fariya koo kera sababu ye ka minw tunu 32
7. Mɔɔɔ farimaw 37
8. Fariya koow min be ke ni Ala tɔɔɔ ye 43
9. Jekulu mɔɔɔw ni fariya koo 49
10. I juguw kanu 56
11. Fariya koow ani sininyesigi 62

1

Foroba kunafoli

An be bi tile min na, jamana caama de be ye keɛ be jamanadenw ni ɲɔɔɔn ce, ani dina sira keɛbagaw min be wele ko terorisuw. Yɔɔ caama be ye siranya be yɔɔ minw na, a ka ke kongo kɔɔ wala dugubaw kɔɔ. Mɔɔ caama de be siran mɔɔ juguw ɲe, ani o siranya be adamadenw ka ɲenemaya cogo nagasira.

Ayiwa, Adamaden jume de be ye, min be se ka fo ko ale ma deli ka fariya koo ke, wala a ma deli ka kuma jugu sii bo a daa la?

Ala yɔɔ m'an jan, A be janto adamadenw ka kunkoo beɛ la dɔɔmani la, ani A be kuma u beɛ fe ka teme kitabu fe, fen beɛ la, hali keɛ koo, o min kera doni girima ye nin diɲe kan.

1. Fariya koo bɔɔra yɔɔ min na

Fariya ko folɔ min kera maana ye adamadenw ka ɲenemaya kɔɔ, o be sɔɔ damine kitabu sura naanina la. N'an be o yɔɔ kalan, an b'a ye ko sinjii kelen denw, Kayen ani Abeli, o min tun ye Adama ni Awa ka denw ye. Kunangoya ye min ye, o ye ko Kayen ye a dɔɔke Abeli faga lon do la.

An b'a famu ko fen min y'a bila a dɔɔce fagali la, o ye keleya de ye, kamasɔɔ Ala tun neɛmana Abeli ye, nka a ma neɛma ke Kayen ye.

Ka fara o bæ kan, Abeli ma deli ka ko jugu sii ke Kayen na la ka ye. Hali ni Abeli tun ye a korɔɔ hake ta, fariya koo te se ka koo sii dilan adamadenw fe.

Ni adamadenw woo adamaden wulila ko a be kojugu sara ni kojugu ye, wajibi do a be don dimi bo koo la, ani o dimin bo maa caama ta ye ka men burujuw ni burujuw.

Nin cogo la lo, keleya ni dimin bo be mogɔ ŋɔni fariya koow la. Fen werew be se ka ke koniyali wala dusu no ye.

Fariya koo be nan ni miiriyaa caama ye. Yesu ye kalan di ko miirili jugu be mogɔ don kiri la, I n'a fo kewalen jugu be mogɔ don kiri la cogo min na. O cogo la, n'an ma se ka see soɔ an ka miiriliw kan, an bena laban ka o miiri bila kewale la ka fariya koo ke. Nka n'an kɔsegira Kayen ka maana kan, mun le fɔra o ko fe?

O fagali foɔ min kera, Ala ye mun ke o ko fe?

Ala nana bo Kayen ye. Nka Kayen ma se ka famu ko a ye min ke, o ye kojuguba ye, o la, Ala wajibiyara ka Kayen gben. A y'a bila ka taa kongokolon konɔ.

Nin maana b'a yira ko fariya koo man di Ala ye hali fitini, o bæ ra, n'a y'a ye ko fariya koo be mogɔ do dendera wala a b'a fe k'o tigi ka nenemaya halaki, o te diya Ala ye.

O cogo la lo Ala ye Kayen gben k'a bila kongokolon konɔ.

An ka Matigi ye Kayen gben k'a bila kongokolon kɔnɔ. Kayen ni Matigi ye ɲɔɔn lon. Nga Matigi ye Kayen gben k'a bila kongo kɔnɔ min ke, o b'a yira ko jɛɲɔɔnya min tun be Matigi ni Kayen ce, o nagasira. An be se k'a fo ko mɔɔ minw ka fari, u koo man di Ala ye, teriya warakara.

2. Fariya koo man di Ala ye

Ni Kayen ka fariya tun ma ɲesin Ala ma, mun na Ala ye kiri ben a kan ?

Miiri k'a file, ni daga dilanbaga ye daga ɲumani do dilan. A ye wagati ta ka jaa ɲumaw bila daga nin kan. Lon do mɔɔ were do be bo yoro do la ka na daga nin ta, k'a fili duguma ni fanga ye. O daga bena ci ka yereke yoro bee, a te se ka tɔmɔ k'a sogolon tugu.

Aw b'a famu ko daga dilanbaga kɔnɔ dusu bena kasi kosebe o daga kɔnɔn. Jɛɲɔɔnya min tun be daga dilangaba ni o tigi ce, an kana kabakoya k'a ye ko o teriya cenna ka waraka l n'a fo nin daga nin.

Nin ɲeyirali koro ko di?

Ala de ye an ka danbaga ye ; Ale de ye an lalaga. O la n'an be fariya koo ke, an be mɔɔ were le kelela, o doron te, nka an be Ala yere de kelela fana. Fariya koo be adamadenw ni ɲɔɔn ce jɛɲɔɔnya cen, o doron te, a be an ni Ala fana ka teriya nagasi. Ala koni te mankun k'an file doron, hali ni mɔɔ

farimaw bolila ka kisi adamadenw la, u te se ka kisi Ala ka kiri kɔni la.

Fariya koo be bɔne lase an ma, ani a be an ni Ala ce janya, ani be kiri ben an kan.

3. Fariya koo min be diɲe kɔɔ

Nga a sɔɔla di le, diɲe be fariya koo gbansan de ke ?

Kitabu be jaabili min di an ma, o file nin ye : fariya koo de kera taamasiye ye adamadenw ka farikolo jurumutɔ la.

Ala ye adamaden dan ko a ka ɲin, nka a sira d'a ma a ka ɲenetɔmɔli ke koɲuma ni kojugu la. Nka lon do la, Adama ni Awa ye ɲenetɔmɔli ke ka kanbilali ke Ala la. Kabini o don, Adama ka bɔnsɔnw bee ye jurumutɔw ye. Adamadenw bee, ceew ni musow be Ala dusukasi koo de ke. U te se ka boli ka jurumu dan. Diɲe b'an ɲɔni jurumu kan tuma bee, ni feere were ma sɔɔ. N'an be ɲenemaya fariya koow dama de cema, an be o cogo le dege fana, o de kɔɔn an ka teli ka sira di jurumu ma.

Nin kumaw be i n'a fo yiriw min be falen ani u jɛgeni lo fan kelen fe, kamasɔɔ foɲɔ min be o yiriw fiye ka taa fan kelen na tuma bee, be u jɛgen fan kelen.

An fana be i n'a fo o yiriw nunu. An ma lo ka tilen, an jɛgeni le be kɔɔra ka taga, kamasɔɔ foɲɔ jugu ɲesini lo an ma, o min ye nin diɲe ka nigeri koo ye.

Nin cogo la lo an be se k'a famu mun na ni fariya don na, a be see sɔɔ caama kan joona. Nka yala, fɛɛɛ wɛɛɛ be sɔɔ nin diɲɛ kan wa?

Cogoya wɛɛɛ be yen min an be se k'a ta ka nin yiri jɛɛniw tilen tugu wa?

4. Yesu de kɛra jigila yɔɔ ye ka di bɛɛ ma

Matigi be bɔ daa di adamadenw bɛɛ kelen kelen ma, cɛɛw fara musow kan. A be u bɛɛ wele ko u ka ban fariya sifaw bɛɛ la, minw sɔna o weleli ma ka sɔn a ma ko a ka kɛ u ka kisiba ye, layidu saba de be dafa o tigiw ka ɲɛɛmaya la.

O layidu nunu file nin ye : Yafali layidu, O la Ala tena janto an ka kɛwalenw farimaw tɛmɛniw la tugu, kamasɔɔ see b'a ye ka jurumu ka tɔnayiri ta ka bɔ an na, o min digini b'an kan. O tɛmɛni kɔ, Nisenu layidu taara an ye, o ye Ala ka Sebaga ye min be baara kɛra an ka ɲɛɛmaya kɔɔ, o ye demeli Nii ye min b'a cogo yɛɛma. Ani a laban, o ye ɲɛɛmaya banbali ka layidu ye, fariya koo tena kɛ o yɔɔ la.

Nafa b'ala an ka nin fɔ, cɛw fara musow kan, u sii tɛ sera ka u yɛɛ minɛ cogo sii la tugu. Ni jamana ɲɛmɔɔɔw ma se ka fariya koo bali jamana kɔɔ, Ala be bɔdaa di. An kana an ka Masaba ka Sebagaya mafɛya. Matigi be se k'an ka ɲɛɛmaya yɛɛma ka fɛn caama dafa ka di minw ye o layidu nunu sɔɔ.

2

Fariya koo min kera Yesu yere la

Fariya koo kera fen ye, ka mɔgɔ caama jɔɔɔ bi, kamasɔɔ fariya koo ye mɔgɔ caama ka ɲenemaya nagasi. O la, kitabu be kalan min di an ma ka taa Yesu ka koo la, o bena an deme an ka miiriliw la.

1. Adama kura

Kitabu b'an ladoniya ko Yesu Kirisita de ye Adama kura ye, wala Adama filanan. Adama kera mɔgɔ fofo ye, Ala kona ka min dilan, nka a ka kanbila kama, Adamadenw bee bena kojugu ni bone konu. Fariya ye o do ye.

N'an ko Yesu ye Adama kura ye, o kɔɔ ko ka Yesu to Adamadenya la, A be baara ke I n'a fo Ala yere b'a fe cogo min na. O cogo la, A kera ɲeyira la ye, anw ka kan ka min cogo ta fen bee la, hali fariya tuma la, an ka kan ka Yesu cogo ta.

Sani an ka do fo Yesu cogo la ka ɲesin fariya koo la, an be se k'a ka kalan di cogo n'a yere ka cogo ɲefo.

2. Koow kecogo Yesu ka wagati la

Yesu ɲenemayara jamana min na, o jamana tun be u juguw bolo, ni o ye Romekaw ye. An be se k'a fo ko Rome sɔɔɔdasiw ma koo nɔgɔya o jamana mɔgɔw bolo. Ka fara o kan, Yahutuw dow tun be fariya koo ke Romekaw la, hali ka u dow

faga yere, o la Romekaw tun be dimi u korɔ , ka u faga caama, hali mɔɔɔ jalakibaliw tun be faga u cema.

Koo min tun be kera Yesu gerefe, A tun bɔra o kalama, nka A tun be sira were le labena min ni fariya taa te kelen ye. A tun be kalan di a ka kalandenw ma ko:

« Aw ka aw jguw kanu. » (Matiyo 5:44)

3. Yesu yere ye fariya koo kunben

Yesu tun be a ka nenemaya laban tuma la tuma min na, a ye fariya koo farimaw kunben. A yere ka kalanden do de ya janfa k'a feere, u ya don sorɔdasi farima bolo. U ye saya kiri ben a kan, k'a bugo ni gbenjen ye, ani k'a gbengben gbengbeyiri kan jamaba nen fe.

Yesu ye dogɔyali ni mafiyeyali sorɔ a fari, n'a nii la. Fariya ka kunkan koow bee ben na Ale kan. Ani A sara saya jugu la.

4. Yesu ka cogo tun ye min ye fariya koo nenfe

An ka kumaw dow kalan ka bo Luka ka kitabu la:

« Ka Yezu to kuma na, Zuda min tun ye kalanden tan ni fila nunu do ye, ale bilara jama na ka na. A gwerela Yezu la ko a b'a fo. Nga Yezu ya fo a ye ko: «Zuda, i be Mɔɔɔ Dence don mɔɔɔjuguw bolo ni foli le ye wa?»

Mɔɔɔ minw tun be ni Yezu ye, koo min bena ke, olu yo faamu minke, u ye Yezu jininga ko:

«Matigi, an ka murujanjanw ta u kama wa?» U do ye sarakalasebagaw kuntigiba ka baarden kinibolo tulo caron.

Nga Yezu y'u jaabi ko: «Aw k'a dan nin ma.» A magara o jɔnce tulo la k'a keneya. »

(Luka 22. 47-51)

Nin yɔɔɔ ɔɔɔɔ caama be ye min be se ka ke ɔɔɔɔɔɔɔɔ ye an fe, i n'a fo Yesu ye nin fariya koo kunben cogo min na. Anw ka Yesu ka cogo ɔɔɔɔɔ ta, ka ban fariya koo ma.

A folo taa ye min ye, an b'a ye ko Yesu ma fariya koo sara nin fariya ye: A ye a ka kalandenw yere bali ka keke ke a noora. A yere tun be se ka meleke caama wele ka bo sankolola k'a demɛ, nka a ma son ka o ke. Yesu ye ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ke ka ban fariya koo ma pewu.

Fariya koo man di Yesu ye, ani A tun labena k'a yere saraka ka sa walisa fariya koo kana juguya.

Nka an kana ɔɔɔɔ ko ni Yesu sona k'a yere di ka sa gbengbeyiri kan ka keɔɔ ni kitabu ye min fo, a ye o ke kun do kama: O ye ka se ka kisili di Adamadenw bee ma ani ka yafa u ka jurumuɔ bee ma.

Ayiwa, yala an ye min famu nin yɔɔɔ nin na, o be se k'an ka fileli cogo yeɔɔɔ wa?

Tiɲɛ lo, Yesu ye min ke, o cogo be dana. Nga o n'a taa bee, a ka cogo ka kan ka ɲeyirali di an ma, hali ni mɔgɔw ye sɔsɔli lawuli an kama, Yesu ka cogo ka kan ka miirili di an ma.

5. Yesu kera ɲeyirali ye an ka kan ka tugu min ko

A fen folo ye min ye, o ye ko Yesu bana ka fariya sira taama, hali k'a sɔɔ u ye daraboli koo caama lase a ma, min ye mɔgɔ juguw ka fariya koo ye. Yesu fe kɔni, fariya koo ma ke fen ye mɔgɔ ka kan ka min ɲenɛtɔmɔ. Yesu te sɔn ka fariya koo sii ke k'a sago do dafa abada. Mɔgɔ te se k'a ka kunko ɲenebo ni fariya ye, ni o te, kunkoo to be juguya ka fara a kan. Fere werew be se ka sɔɔ min b'an demɛ k'an ka kunkoow ɲenebo.

a) Jɔn ka kuncɛbaya

A be I n'a fo tuma min na Yesu ka kalanden do tun ka jɔnke nin ka tulo kelen tige tuma min na, ka keɲɛ nin yɔɔ kalani ye, Yesu ye o jɔnke kenɛya, hali k'a sɔɔ ko o jɔnke tun tuguni be mɔgɔ juguw ko ka na Yesu mine.

Yesu tun b'a yere mina kojugu ta fan fe, o dɔɔɔn te, nka a tun be koɲuma ke kojugu nɔra, A b'a ka makari yira a juguw la.

A b'a yira o de la ko Ale yere b'a ka kalan diniw bila kewale la : A b'a yere ka cogo yira an ma ko an k'an ka juguw kanu.

Nka wajuli ke kitabu nunu kɔɔ, ɲeyirali werew be ye, min be Yesu ka kanuya yira adamadenw ta fan fe.

b) « Ne Faa yafa u ma... » (Luka 23. 34)

An ka miiri Yesu koo la, Ale min tun gbengbena yiri kan, jama baa y'a lamini ni kɔniyali ye. Yesu ye mɔgɔw ka kɔniyali koo ye, ni u tun be yeƙe bo a ma cogo min na, a kulera k'a fa ko:

« Ne Faa yafa u ma... »

An be se k'a fa ko nin kuma kise de be maga an kitabu ka kumaw bee la. Nka o be mun yira an ma ?

A foƙo taa ye min ye, an b'a ye ko Yesu be delili ke a ka juguw ye, delili jume do? A t'a niini a ka Faa fe ko a ka kojugu lase a juguw ma de, nka ko a ka yafa u ma.

Ka Yesu duleni to yiri kan, tɔɔɔ kojugu bolo, nka a tun labeni lo ka yafa minw bana a ma k'a fili ko u k'a faga. Nin cogo gbelen de kan Yesu ye sira dayele walisa celabeni ka sɔɔ anw ni njɔɔɔ ce.

Bi, Yesu ye cogo di an ma, ko an ka delili ke an juguw ye. Kamasɔɔ delili de fe an be se ka fanga sɔɔ ka an juguw kanu, ani ka yafa an hake tabagaw ma; ani delili sen fe, an labeni be se ka sɔɔ ka celabeni don an n'an mɔgo njɔɔɔnw ce.

Yesu b'an kalan ko:

*« Hereɓinibagaw dagamunin lo,
bari u bena wele ko Ala deenw. » (Matiyo 5. 9)*

Nin yɔɔ b'a yira ko Ala b'a fe ka duba adamadenw bee ye, minw b'a fe ka here sigi, yɔɔ min na mɔɔw ka jɛɔɔnya cɛna.

6. Yesu ye sesɔɔ

An be se ka miiri ko Yesu ye kɛwalenw ni kuma minw bee fo ka ɛsin cɛlabeni koo la, ani ka se ka fariya koo bali, kanuya ni here barika la, a be I n'a fo o kere fuu ye. Kamasɔɔ, n'an ko an b'a file, an b'a ye ko fariya koo de be taara ɛfe. Bi, kunangoya ye min ye, o ye ko mɔɔw te sera ka foyi ke tugu ka fariya ko bali ni kanuya ni here kuma ye tugu.

Tiɛ do, an b'a ye ko mɔɔ o mɔɔ be cogo ɛini ka tugu Yesu ka sen no ko, o tigi be fariti koo ni tɔɔ ko kunben. Nka Yesu b'a wele ko an ka ɛnemaya cogo tileni la, nka an kana ɛnemaya cogo noɔma ɛini.

An kana ɛine ko sesɔɔ ye Yesu taa ye a laban. A kununa ka bo suuw cɛma, Ale de kera Masa ni Matigi ye bi, ani A kera kiritigela ye sini. Lon do be na, kiri bɛna ben mɔɔw kan, min bana ka fariya koo dabila, kiri bɛna ben olugu kan, nka minw be tugura Yesu ka sen no ko, olugu bɛna u ka sara sɔɔ.

Bi, min be tagamana ni kanuya ye Kirisita kɔson nin diɛ ka fariya kɔɔ, ni u ye u bila kilo kan, u ka gbiliya be se ka ke sababu ye, koɔma be kɔɔta. Ala ka Nisenu barika la, A be se ka tɛme o mɔɔw fe ka mɔɔ were yeɛma, ka gbaso mɔɔw ka ɛnemaya yeɛma, wala yere ka dugu kuturu yeɛma.

Ka cogo ɲini tuma bɛɛ ka fariya koo bali, o tɛ koo fuu ye. O ye baara ye min bɛ Kirisita tɔɔ bonya.

3 Fariya koo min bɛ se ka sɔɔ gbasow kɔɔ

Sisan an bɛna kuma ka taa fariya koo kan o min bɛ sɔɔ gbasow kɔɔ. Nin ye kuma kun nafama ye, mɔɔɔ caama bɛ ye, u t'a fɛ ka kuma o koo la yɛɛ. K'asɔɔ, an b'a ye ko gbaso caama bɛ ye, min bɛ o gbɛɛya kɔɔ diɲɛ kɔɔ ni u bɛ tɔɔɔla dogo la, ka o kun kɛ fariya koo ye. O tɔɔɔ fan baa ɲɛsini lo musow ma, minw tɔɔɔlen bɛ u cɛw bolo bugri fɛ, ani bagebaw min bɛ u denw bugɔ, ani ka fara o kan, min bɛ ben sungurudenw kan ka u mpogotigiya ta, ani o kojugu haramulenw ɲɔɔɔn.

1. ɲɛyirali fɛn wɛɛ min bɛ sɔɔ kitabu kɔɔ

Kitabu kɔɔ, gbaso caama fana tun bɛ ye, minw tun bɛ ni o gbɛɛya ɲɔɔɔn kɔɔ.

An bɛ se ka Yusufu ka ɲɛyirali ye damine kitabu kɔɔ. Yusufu tun kɛra a face ka den kanulen ye, a nison tun ka di o la kosebɛ. K'a sɔɔ, Yusufu koo tun m'an di a kɔɔɔ ye, fɔɔ u nana cogo ɲini ko u b'a faga. U nana cogo sɔɔ tuma min na, u y'a feere jɔn jagokɛlaw ma walisa a ka bɔ u kun.

Masake Dawuda fana ye gbeleya sɔɔ a yere ka gbaso kɔɔ fana. A ka dence min tɔɔ tun ko Anɔ, ale ye a yere ka dɔɔ muso Tamari ka mpogotigiya ta. Tamari ka kɔɔce fana ye Anɔ faga k'a dɔɔmuso ka dimi bɔ k'a sɔɔ a face min tun ye Dawuda ye, ale tun kumana o koo la.

2. Kitabu be mun fo ka nɛsin fariya koo la

Kitabu kumana koo min temena Dawuda ka gbaso kɔɔ, nka fariya koo min dona a kɔɔ, kitabu ma o fariya koo tanu fewu.

Nin Yusufu ka maana nana laban ni yafali, ni celabeni, ani damine kura ye, an te se ka sɔsɔri ke k'a fo tugu ko nin gbaso, wala Yusufu yere ye gbeleya sɔɔ fariya koo ta fan fe.

Nka min Dawuda ka gbaso ye, Kitabu y'a fo ko kele toora nin gbaso kɔɔ ka meen san caama.

A kuntaga surun ye min ye, o ye ko Kitabu m'a sɔn kele wala fariya koo ma furu so kɔɔ, wala gbaso sii kɔɔ, ani kitabu be tɔɔ ni dimi, farali koo de yira o min be se ka gbaso halaki ka meen san caama.

3. Fariya wala kele bɔɔra min

Masa Ala ye muso dan k'a di ce ma, ka ce dan k'a di muso ma, walisa u fila bee ka se ka nenemaya nɔɔn fe, ben ani here la furu sababu la. Ce n'a muso ka kan ka nɔɔn dafa ka nɔɔn demɛ. U bee ka kan ka nɔɔn ka here yaala : Masa Ala be min fe, o de ye nin ye.

Nka jurumu don na diɲe kɔɔ k'a bɛɛ ɲagamu. Ayiwa, Adama n'a muso Awa ka kanbilali sababu la, Ala y'a fɔ muso ye ko:

«Ne bena i ka deen woloko gwɛɛya kosɔbɛ. I bena tɔɔɔ wolowaati la. I cɛɛ nigɛ bena kɛ i la, ale bena kɛ i kuntigi ye. » (Damine kitabu 3. 16)

Nin yɔɔ kɔɔ bɛ famu cogo di?

Ni u ko jurumu, o kɔɔ ko jurumu bena se adamadenw bɛɛ ma, jɛɲɔɲɔnya ɲumaw bɛɛ bɛ nagasi, i n'a fɔ furu ka jɛɲɔɲɔnya. Sani a ka kɛ kanuya jɛɲɔɲɔnya ye, k'a tonɔɲɔɲɔn ka nafa ɲini, furu so kɔɔ bɛ kɛra kɛɛ yɔɔ ye, furuce wala furumusɔ bɛ cogo ɲini ka kuntigiya ta a furuɲɔɲɔɲɔn kan, k'a yeɛma k'a kɛ baardenya jɔn ye. O bɛɛ la juguma ye min ye, o ye ko o ɲɔɲɔɲɔn kɛɛ bɛ fariya foo ka se kɛɛ yeɛɛ ma, kɛɛ min ye ka bolo se ɲɔɲɔɲɔn ma, wala ka ɲɔɲɔɲɔn kɛɛ ni loni koo ye, ka se k'a sago sigi a tonɔɲɔɲɔn kan.

Nka, yala fɛɛɛ bɛ o koo ɲɔɲɔɲɔn na wa? Gbaso min mandimina kɛɛ sababu la, o bɛ se ka bɔ yɔɔ sɔɔɔ o kɛɛ la tugu wa?

Tiɲɛ na, bɔ yɔɔ bɛ sɔɔɔ, ani o sira yirali ka nɔɲɔ mɔɲɔ ma, nka k'a bila kɛwale la lon o lon, o kɛ ka gbɛɛ kɔsɛbɛ. A dan ye ka taama ka kɛɲɛ ni kitabu ka kuma ye furu koo la.

4. Kitabu be min fo ka taa furu koo la

An ka yorc do kalan ka bo Efesikaw ka kitabu la sura duuru:

« O la, musow, aw ka aw yere majigi aw ceew ye, i n'a fo aw b'a ke Matigi ye cogo min na. Bari ce le y'a ka muso kuntigi ye, i n'a fo Krista ye a ka jama kuntigi ye cogo min na, min y'a farisogo ye, a kera min kisibaga ye. » (Efesikaw 5. 22-23)

« Ceew, aw ka aw ka musow kanu, i n'a fo Krista ye a ka jama kanu cogo min na, fo k'a nii di a koson. » (Efesikaw 5. 25)

Poli ye a ka lon taa fo o koo la, ani k'a laban ni nin kuma ye ko :

« O ko, aw koni, aw kelen kelen bee k'a ka muso kanu i n'a fo aw yere, musow fana k'u ka ceew boya. » (Efesikaw 5. 33)

Kanuya koo min fora nin yorc la, o te nigi ye wala dilan ka kanuya doron ye. Nka Kirisita be egilizi kanu cogo min na, o kanuya ngon lo. K'amasoro, konjuma ke be Kirisita ka kanuya tuma bee, a b'a fe ka baara ke ka di tow ma tuma bee u ka nafa soro, ani ka wasa.

A dan ye i k'a daari : ni u ko muso ka fari, yala o muso b'a ce bonya wa ? Yala ce min b'a muso bugo k'a mine koo juguya, o ce sifa b'a muso kanu wa ? Jaabili ye ko ayi. Fariya koo t'a

mɔɔɔ ɲɔɔɔn ka nafa ɲini, a be tɔɔɔ dɔɔɔn de bila a furu ɲɔɔɔn kan. Ala be o fariya koo ɲɔɔɔn ye ko o man kan ka sigi yɔɔɔ sɔɔɔ gbaso kɔɔɔ. Kirisita ka kanuya cogo ye ko a labeni lo ka yafali ke, a be ben ɲini tuma bee.

Yala o ye cogo ye min ka kan ka ye gbaso kɔɔɔ wa?

An y'a ye ko Yesu tun te koo sii ɲenebo ni fariya sii ye.

An be gbeleya caama kunben an ka gbaso kɔɔɔ tuma bee : I n'a fo benbaliya, ɲɔɔɔn famubaliya, nka an ka kan ka o ɲenebo cogo di ? Fariya kɔɔɔ wa ? Ni a be ten, koo to be juguya. Aw ka kan ka o koo ɲenebo cogo were la, o min ka gberɛ ɲɔɔɔna ni kumaɲɔɔɔnya ye, fo ka ben kɔɔɔ, ani bee ka son ben ɲini ma, ka son ɲɔɔɔn ma, ka ɲɔɔɔn bonya, ani bee ka yafali dusu sɔɔɔ ka yafa a mɔɔɔ ɲɔɔɔn ma, ani an ka son ka jo an yere ka fili ma.

Ni mɔɔɔ b'a fe ka taa ɲe furu ɲuma kɔɔɔ, a ka kan furuce n'a ka furumuso ka baara ke ɲɔɔɔn fe. K'amasɔɔɔ, ni furumaw do t'a fe ka ben ɲini, a t'a fe k'a cogo jugu yeɛema, fen sii t'a yira ko jigi be o furu la ko a bena ɲe. A juguma yere ye ko min bana ben ɲini ma, ni ale de ye keɛ lawulibaga ye. An ka kan ka Ben ni here ɲini ɲɔɔɔn fe. An be se ka fo ko an mɔɔɔ saba de ka kan ka baara ke.

An ka ni mɔɔɔ saba ka kɔɔɔ ɲini k'a famu.

Kitabu ko : n'u kera fila, u bena se a kɔɔɔ.

« *Ni jurukise danna ni gaari saba ye,
fanga b'a la kosobe.* » (Ecclesiaste 4. 12)

Furuce ni furumuso ka kan ka Ala niyɔɔ fara u ka ɲenɛmaya kan. U ka kan ka to Ala be kuntigiya ta u ka furuso kɔɔ, k'a to Ala be u ka gbaso ɲemine, ani cogo bee ɲini Ala fe, walisa u ka furu ka se ka ɲe, ani furuce ni furumuso ka kan k'a fo ko ayi, tuma min na fariya koo b'a fe ka sigi u ka gbaso kɔɔ.

Ni o kera, fen min ka gbele, o be yelema ka ke fen nɔɔma ye.

Nka ni furumaw kelen ye dusugbeleya ke ka fariya don a yere la, ale bena ladili jume le di a furuɔɔɔɔ na k'a demɛ?

Kunagoya ye min ye, o ye ko nin ɲagamuni koo de ka ca yɔɔ bee, ani a kera gbeleya ye ka daa don nin koo la.

Kɔɔsili damani do file : a fofo taa ye min ye, Ala be makari mɔɔ tɔɔɔɔ la, o kɔɔ ko min tɔɔɔɔ lo tilenbaliya koo la ni fariya koo fe. An ka kan ka dogo yɔɔ ɲini Ala fe, an teri fe, ani an lani be mɔɔ min na. An t'a fe ka fo ko n'I ye o ke, I ka koo bee nɔɔyara de, nka ni Ala ka lon sera, a bena I demɛ. O la an k'an jigi la Ala kan.

Ni aw mako be demeli la, I jaa geleya ka o demeli yɔɔ ɲini, I jigi be mɔɔ min kan, I kana je ka fileli dɔɔɔ ke o tigi ɲefe. I ka I ka koo tilan no ye. Tiɲe do, ka sebe mɔɔ sɔɔ bi a ma nɔɔ, fo ka sigesigeli ke ni kɔɔsili ni hakilitigiya ye.

Jamana wala siyaw dɔw fɛ, a ka nɔgɔ ka muso ka fili yira a ma, a dɔɔn ye I k'a fata dɔɔn. Olugu ka siya ni u ka laada cogo de ye o ye ten. Aw bɛ mun miiri o koo la?

Ala ko min, o de ka kan ka bila baara la. An bɛ se ka min fɔ, o ye ko: siyaw bɛɛ ka laada cogo ma ɲi. Dɔw cogo ka ɲi, nka a gbɛɛya yɔɔ tɛ o ye, dɔw bɛ ye, u cogo ma ɲi pewu. Min ka ɲi, o ye ko bɛɛ ka u ka laada cogo sigɛsigɛ ni a bɛni lo ni kitabu kuma ye. Ni Ala sɔna ni o cogo ye.

Laada min kɔɔ, cɛ ka kan k'a muso latilen ni bugɔri ye, min bɛ o laada nin ɲɔɔn kɔɔ, u ka kan ka u yɛɛ ɲiniga ni o cogo bɛ bɛn ni kitabu ka fɔta ye.

N'I ye I furumusɔ fata, o ye dɔgɔyali de ye, o tɛ kanuya yira, hali n'a sɔɔla ko I muso bɛ ni dɛɛ yɔɔ ye a ka ɲɛɛmaya kɔɔ, cogo wɛɛ bɛ sɔɔ ka koow ɲɛɛbɔ ka tɛɛ bugɔri kan: Muyuli bɛ ye, yafali bɛ ye, sigi ka kuma bɛ ye. N'an b'an ka musow kanu kɔɛbɛ, u labɛni bɛna sɔɔ ka u ka filiw lalaga.

An y'a lon ko an ye min fɔ nin sɛbɛ kɔɔ, a ka dɔgɔ, nka an bɛ Ala deli ko gbaso minw bɛɛ bɛ gbɛɛya cɛtigɛra, A ka taa bɔ u ye ka u dɛɛ o gbɛɛya kɔɔ.

4

Mariyama ka sereya

An ka yɔɔ kalan taa tɛmeni, an kumana ka taa fariya kow min bɛ sɔɔ gbasow kɔɔ. Sisan ka se ka taga nɛn ni o kuma kun ye, an bɛna kuma sunguru dɔ ka sereya koo la, min tɔɔ tun ye ko Mariyama. Ale lamɔna gbaso dɔ kɔɔ, fariya koo tun bɛ o min kɔɔ. A ka maana bɛ koo fila de yira: tɔɔ min sɔɔla fariya kɔɔ, Ani jigi min a y'a sɔɔ Yesu la.

An bɛɛ ye Mariyama nɛniga a ka nisɔndiya min a y'a sɔɔ a ka sunguruya la, ani fariya koo min a y'a sɔɔ ka bɔ a balimacɛw fɛ.

1. Koo minw sera Mariyama ma a ka somɔɔw cɛma

Mɔɔw min tun ye Mariyama lamini, olugu tun ye mɔɔ farimaw gbansan de ye. A face delila ka kaso kɛ. A face tun ye mɔɔ farima yɛɛ de ye, ani ka fara o kan, a tun kɛra dɔɔtɔ de ye.

Mariyama ka face ka ka dɔɔtɔya ka kunkankoo bina Mariyama kan kabini a denfitini tuma. A ye kɛɛ caama ye, a face n'a ka kɔɔw cɛ. A nɔa laara kɛɛ sifaw bɛɛ la.

A y'a kɔɔsi k'a ye ko a face tun tɛ lɔ luutigiya lɔ yɔɔ la, a face tun tɛ taa tuma bɛɛ baara la. Mariyama n'a kɔɔw tun tɛ nisɔndiya kɔɔ u ka so kɔɔ. Siranya ni nɛnasisi ni kasi le tun ye u taa ye tuma bɛɛ. Olugu ma deli ka gbaso ka hɛɛ lɔn ka

ye, u ma deli ka lanaya sɔɔ u ni ŋɔŋɔn cɛ ka ye. U tun tɛ bɛn kelen kan ka ye.

An y'a fɔ ko ni mɔɔɔ ŋɛɛmaya fariya koo cɛɛma ka ye, o tigi ka teli ka kɛ mɔɔɔ farima ye tuma min a bɛ mɔɔɔw cɛɛma. O la, an ye Mariyama ŋininga ni ale ka koo bɛ o cogo la.

2. Fariya koo min sera mɔɔɔ ma, o bɛ se ka segi ka na a ka ŋɛɛma kan tugu wa

Kabine Mariyama ka denfini tuma la, a y'a latige k'a yɛɛɛ cogo bɔ dana ni tɔw ye, k'a yɛɛɛ don keletige la, wala k'a yɛɛɛ kɛ mɔɔɔ farima ye ka to ka kuma goma fɔ mɔɔɔw ye.

O cogo la, a nana furu tuma min na, segira o fariya koo nunu kan a furuce kama.

Bi, Mariyama bɛ ni den saba de ye. A y'a fɔ an ye ko ale bɛ ŋɛɛɛmayara gbaso hɛɛɛma kɔɔɔ, ani bɛn kɔɔɔ. A ka sisan ka ŋɛɛɛmaya ka ŋi ka tɛɛɛ a demɛɛɛma tuma taa kan. A ko fana, ni ale ka ŋɛɛɛmaya yɛɛɛmana ten, o ye Ala ka nɛɛma barika de ye. Katuguni Mariyama lamɔɔna luu min kɔɔɔ, olugu tun ye Ala bila kɔfɛ, ani ka Ala niyɔɔɔ bɔ u ka fɛɛn bɛɛ la.

Nka a kɛra cogo di Mariyama sera ka Ala kunbɛn?

3. Mariya ka tuubili koo

Lon dɔ, Mariyama ka balimace min tun bɛ Matigi dɔn ka ban, ale ye Yesu ka kuma fɔ a ye, ani ka kitabu d'ama.

O kera sigesigeli wagati ye a ka ηenemaya κονο. A tun kera sunguruni ye o wagati la, a tun be ni san 16 ye. A tun be sii a kelen. Kow tun caayara a ka ηenemaya la foo ka temε. ηenemaya tun gbεleyara a ma. A tun ye koo bεε dabila.

Lon do a tun be miirila ko a ka fisa ale be a yere faga, o y'a soro a tun delila ka o koo ηongon ke k'a ye. Nka a nana miirili do soro ko ale be a balimace ka kitabu ta k'a kalan. K'a to yoro folo kalani la, Matigi kumana a fe. A y'a kalan kitabu κονο ko Matigi b'a kanu ni kanuya baa ye. Matigi tun b'a gerεfe, Matigi toora a κoro k'a demε. A toora kitabu kalan na ka mεen. Wagati do kera, Mariyama na laban ka son Matigi Yesu ma.

O yoro ni bεε a y'a ye ko a dusukun ye here soro, ηenemaya diyara a ye, a b'a fe ka taa ηe, ani ka taama ni Masaba Ala ye.

O la, an ye Mariyama ηininga ko a danaya tun sigira Yesu kan, ani o de nana ni yelemani ye.

4. See be Yesu ye ka mɔgw ka ηenemaya yelema

Mariyama ye Yesu ka kuma famu ko A sara ale ye gbengbenyiri kan ale ka jurumu κoson, o de κoson Mariyama y'a latige ka tugu Yesu nofe ani ka kamineli ke A ka sariya bεε la.

O de y'a to, Matigi sɔna ka dusu ηuma d'a ma a ka se ka menike mɔgw fe, ka yele ni mɔgw ye, a tun ma deli ka min

ƙe a ka foɓo ka ɗenemaya la. Ala ye a cogo yelema, a kera danfen kura ye. Matigi dubara a ye bolola minaw fan fe, ani ka mɔgɔw ka kanuya don a dusu la. Ka fara o beɛ kan, Matigi y'a sɔn ce la ka bo egilizi kɔɔ, ani ale n'a ce ye gbaso numa sigi.

An kumana gbeleya do ko la, mɔgɔ be se ka min kunbe tuma min na i b'a fe ka i yere mabo cogo jugu la min be nan ni halakili ye. Ayiwa an ye Mariyama ka sereya ye, a ye bondori min ke n'a yere ka cogo jugu ye, ani Matigi ye a ka miirili yelema cogo min na, a ka se ka latigeri numa ta.

Ka se ka cogo kɔɔ bila ka cogo kura ta, o tun ma ke koo nɔgɔmani ye Mariyama fe. Tuma min na a ye Matigi sɔɔ a dusukun na, a y'a ye ko Nii Senuma tun be kuma a fe tuma o tuma n'a ye koo do ke min ma ni. Ani a sera k'a lon ko fariya koo min tun be ale ka ɗenemala, o tun be Matigi dusu kasi. O la, Mariyama ye wagati caama ke ka dimi, ani n'a tun dimina a b'a yere magaya, walisa a ka see sɔɔ di sutana ma. Ani a tora ten fo ka taga se lon min na Matigi ye see d'ama pewu ka bo fariya koo bolo.

Kamasɔɔ lon do a tun be a ce bugɔra, ani ka gba ke minaw ci ci dimi fe, a ka dence min tun be ni san saba nɔgɔn ye, ale ye Mariyama ka cogo ye, a sirana kosebe a bamuso ne. Siranya min tun be nin den nin na, o siranya nɔgɔn ye Mariyama mine tuma min o san saba den tun b'a daarira ko a ka sabali.

O yɔɔɔ nin bæ, Mariya taara gunbiri gban a kɔɔ k'a daari, ani k'a fɔ a ye ko ale tɛna o ɲɔɔɔn kɛ tugu. O kɔ fana a ye yafa daari a cɛ fɛ k'a yɛrɛ majigi Matigi kɔɔ ka yɛlɛmani ɲini.

K'a damine o lon, a y'a lon ko Matigi ye ale lame ani ka ale jaabi. Kabini o lon, Ala ye Mariyama ka dimi bɔ a dusukun na pewu.

K'a laban ni Mariyama ka koo ye, an y'a ɲininga ko mun le bɛ sɔɔ a fɛ k'a fɔ mɔɔɔw ye min bɛ o gbɛɛɛya ɲɔɔɔn cɛtigɛra u ka gbaso kɔɔɔ.

Mariyama y'a fɔ an ye ko a fɔɔ taa ye min ye, ale bɛ o mɔɔɔ nunu famu. A b'o mɔɔɔw hakili jigi ko u tɛ u kele o koo la, Matigi Yesu bɛ ni u ye, A nana dinɲɛ la adamadenw bæ kɔɔɔn. Mɔɔɔ bæ bɛ se ka Matigi kunbɛ bi ani ka Mariyama ka hɛrɛ ɲɔɔɔn sɔɔɔ. A dan ye i k'i ɲɛn si Matigi fan fɛ dɔɔɔn, ani ka yafali ɲini a fɛ, ani cɛlabeni bɛ don ele ni Matigi cɛ.

An ka foli bɛ Mariyama ye, ale min sɔna k'a ka sereya tilan n'an ye. An y'a lon ko a man nɔɔɔ ka kuma an ka wagati tɛmɛni koo la, o min tun b'a dusu kasi, ani an nison ka di k'a ye ko Mariyama hakili jigira ko k'an to an ka lonjuguw la, Yesu bɛ se ka ɲɛnɛmaya ni jigi d'ama.

Nin sereya b'a hakili jigi kitabu kuma dɔw la:

« A tɛna sɔn ka bin karinin tɔ kari. » (Esayi 42. 3)

Fariya koo min be ye daala kuma fe

1. An be se ka kɔɔ min di daala kuma ma min ka fari

Maana do be farafina min b'a fo ko : Nenkun min be filankanfoya ke, ale be mogo dimi ka teme sen taloni kan.

An bɔni lo nin talen fe : mogo be se ka kojugu ke, ani ka nenasisi koo ke ka teme kuma fe ani kewalen fe. An be se ka tɔɔɔ sɔɔɔ, wala ka mogo mandimi, ani ka gbeleya lase dow ma.

2. An be se ka nɛyirali min sɔɔ ka bo kitabu la.

Kitabu be ni nɛyiraliw dow ye ka taa fariya koo fan fe. An ka Ntalen kitabu ta o min masake Sulemani y'a sebe, ani kuma caama fɔra ka taa an ka kuma fɔtaa fan fe :

*« Mogo min be kuma a kunfe,
a be digi mogo la i ko murujan.
Nga lɔnnikela ka kuma be mogo dusu suma. »*
(Ntalen 12. 18)

Wala:

*« Saya ni sii be sɔɔ adamaden ka kuma sababu
la.
Kuma ka di min ye,
o tigi ben'a tɔɔɔ sɔɔɔ. »* (Ntalen 18. 21)

Lahidu kura kɔɔɔ, Yakuba segira o kuma kun kelen nin na, ani a y'a fɔ ko:

« O cogo kelen na, mɔɔɔ nɛɛn fana y'a fari yɔɔɔfitini dɔ ye min be se k'a yere boɔa haali. Takamifitini fana be ten. A be se ka tuu belebebeba bɛɛ halaki. Mɔɔɔ nɛɛn fana be i n'a fɔ tasuma. Fenjugu lo. An fari yɔɔɔ dɔ lo, ale lo be fari yɔɔɔ tɔw bɛɛ don koo la. O tasuma ye jahanama ta ye. » (Yakuba 3. 5 ka se 6)

Yakuba y'a fɔ fana ko:

« Kongosogow, ni kɔɔɔw, saaw, ani jikɔɔɔfenw sifa bɛɛ, adamaden be se ka olu kolo. Nga mɔɔɔ si te se ka nenden mara. Balawufen lo min te to yɔɔɔ kelen. Baga yere lo, min be mɔɔɔ faga. » (Yakuba 3. 7 ka se 8)

An b'a ye ko Kitabu bɛ nenden yira ko a kera muru dadima fila ye: Nenden bɛ kuma min fɔ, o kuma bɛ se ka kɛ kuma ŋuma ye, i n'a fɔ o kuma fana bɛ se ka mɔɔɔ mandimi caama.

3. Kuma farimaw min bɛ bɔ mɔɔɔw dala

Nenili kumaw, ni sɔngɔri, kɔɔɔyali kumaw, ni dɔɔɔyali kumaw min bɛ fɔ, o kuma ŋɔɔɔw ye fariya kuma de ye. Ka fara o kan fana, kuma min fɔɔra ni dimi ye, o fana ye kuma farimaw ye.

4. Kunkankoo min be sɔɔ kuma lankolo fɔri kɔfɛ

Nin kecogo ɲɔɔɔn be adamadenw ka jɛɲɔɔɔɔnya fiyeya. Tuma min na an bɛna ye ko terimaw farana, ani fariya koow ye sigiyɔɔ ta, o kana mɔɔɔ sii kabakoya. N'an y'a ye ko mɔɔɔw daminɛna ka juguma fɔ ka di ɲɔɔɔn ma, laara ko a bɛna laban keɛ yeɛ de la. Nenɛli be na ni ɲɔɔɔn bugɔ ye, ani ɲɔɔɔn bugɔ fana be nan ni nenɛli ye

U be mɔɔɔ minw neni luu kɔɔɔ, wala barakeyɔɔ la, olugu tɔɔɔni lo koseɛ. O mɔɔɔw fari be se ka faga ani u be o koo mara u yeɛ kɔɔɔ, ani ka tɔɔɔ caama sɔɔɔ. Fariya koo min ye ka juguma fɔ k'a di mɔɔɔ ma, o be kojugu caama bangi diɲɛ kɔɔɔ.

5. Cogo min be se ka nan ni kuma gɛɛn fɔ ye

Yala an be se k'a fɔ ko kuma lankolo fɔ bɛɛ ye fariya ye wa? Wala kuma o kuma min be se ka mɔɔɔ dimi, an m'an kan k'o fɔ wa?

Ayi, cogow dɔ be sɔɔɔ an ka diɲɛ latigɛ kɔɔɔ, ni o sera an dɔ ma, an ka kan ka kuma gɛɛn fɔ hali n'a be dimi. Nka an ka kan k'o fɔcogo kɔɔɔsi walisa an kana don fariya koo la.

ɲeyiraliw dɔw file nin ye: An ka miiri denmɛsɛw la, o min be ko kolon ke tuma dɔ, an ka kan k'o kolo k'u bɔ o koo la n'an b'a fɛ u ka cogo ka ɲɛ ɲɛnɛma. Ani tuma min an b'o kolola, an ka kan k'o ke n'an sɔɔɛ na ka fanga bɛɛ ye. U ka kan k'a famu koo min tɛ tagara u fan fɛ, ani an b'a fɛ u ka fɛn min ke. Nka o bɛɛ n'a taa, an ka kan ka kɔɔɔsili ke, walisa an kana

dɔɔɔyali lase u ma, ani an kana tiɲeni ke ka teme ɲeni kan. O koo ɲɔɔɔn te fɔn.

A be o cogo la, n'a sɔɔɔla ko an ka kan ka mɔɔɔɔ dɔ sɔɔɔɔ a ka keɲe n'a ye min ke an na. N'a sɔɔɔla ko an ka signɔɔɔɔn be a ka luu furan ka to ka o ɲamaɲama bɔn an ka ludala tuma beɛ, wala luu mɔɔɔɔ dɔ b'a ka daa di ko a bena nin ni nin ke, k'a sɔɔɔ a ma deli k'o sii ke ka ye.

O la, sira b'an fe ka fen dɔ fɔ a ye, ka cogo ɲini k'o koo ɲenebɔ, ani tuma dɔ ka se ka kuma ɲuma fɔ, o ke ka gelen kosebe. N'a be o cogo la, nafa b'a la an ka kuma ɲuma fɔ. Kamasɔɔɔ, n'an dimina, wala n'an b'a fe ka juru sara le ke, n'an ma kɔɔɔsili ke an ka teli ka juguma gbasan de fɔ. Nka n'an y'a latige ka ɲenebɔli ke cogo tileni la ani here kɔɔɔ, an be se ka kuma gelen sɔɔɔ k'a fɔ, o min ye tiɲe kuma ani kuma nafama ye. N'an be mɔɔɔɔ tɔw kɔɔɔsi, an bena an ka kuma cogo fana kɔɔɔsi.

6. Kuma kera fɛɛɛ ye ka baro ɲuma sɔɔɔ ni mɔɔɔw ye

An y'a men ko kitabu b'an bali ka kuma gelenw fɔ mɔɔɔw ma. O cogo la, an ka kan ka cogo ɲini k'an ka nenden kɔɔɔsi.

Kitabu be fen were fara o kan.

Ala ye nili fen ɲuma di ce ani muso ma. A ye fɛɛɛ di u ma, walisa u ka se ka baro ke. Ka teme baro fe, an mɔɔɔɔ ɲɔɔɔn be se k'an famu, ani mɔɔɔɔ werew be se k'an cogo dɔn fana. O fɛɛɛ be i n'a fɔ nafoloba lo an bolo, ani cogo lo min b'a yira

ko Ala y'an dan a yere jaa la. N'an ye beganw file an b'a ye ko cogo bee ma di u ma. An be se ka samaw ka kulekan men, u be baro ke u ni ngon ce, kasar, an adamadenw ka baro ke cogo gbeni lo ka teme olugu taa kan.

An ka baro ke cogo de b'a yira ko an dan na Ala ka jaa la. O la an cogo b'ni lo an sankolola Faa taa ma. N'an be se ka kuma, o de b'a yira ko Ala yere be kuma, A kera Ala ye min be baro ke, o la, A ye nilifen baa de di an ma.

Tuma do an b'a miiri ko Ala yoro ka jan, ko A cogo be dana n'an taa ye, ko Ala te janto adamadenw ka kunkoo la, ko jengon bere te se ka soro Ala ni a danfenw ce.

Ayi, a te o cogo la. Ala b'a fe ka kuma an fe, fen caama b'a fe ka fo an ye, A be fe ka jengonya sira dayele an ye. Fere b'an fe ka kuma, an ka se ka ngon famu, o doro te, nka an ka se ka Ala don fana.

7. An ka cogo jini ka konjuma ke ka teme an ka kuma fe

Ala be nilifen min bee di an ma, a be o cogo la fana. An be se ka o nilifen nunu ta ka baara juma ke n'a ye, an be se k'o ta fana ka baara jugu ke n'a ye. N'an ye an ka bolow ta, an be se ka fen juma dilan n'o ye, o cogo kelen na fana, an be se k'o bolo kelen ta ka mago fagan n'o ye. An be se k'an ka nenden ta ka jaa geleya kuma di mago ma, ka kalan di mago ma, wala ka an ka kanuya yira mago ma, nka an be se k'o nenden kelen ta ka mago neni, k'a dogoya, wala ka galon tige n'a ye.

Ala be nilifen min di an ma, a t'a fe k'a ye ko an ye ta ka cogo jugu ke n'o ye. Tuma o tuma n'an ye kuma farima bo an daa la, a be i n'a fo an ye dingε baa le sogi, wala ko an ye kogoba le jo ka bila anw ni Ala ce. O cogo la, jεɔɔɔnya be cen, ani a be geleya an fe ka Ala ka kan men.

Tuma o tuma ni mɔɔɔ do y'a latige ka kuma farima gbansan de bo a daa la, o wagati la, o tigi be faran ka bo dana a kelen na. A be ban ka tɔɔw lame, ani a be teriya cen. Fan wεε fe, a b'a yɔɔɔ janya ni Ala ye fana.

Nka, an kana njine ko Ala be cogo njinina ka se ka jεɔɔɔnya tugu anw ni Ale ce. A b'a fe ka kuma an fe ka tεmε kitabu fe. An ye jurumu min ke ka tεmε, A be yafali di an ma gbansan ka tεmε Yesu Kirisita fe; A be tagama cogo kura di an ma, ani a b'an demε walisa an ka se ka baro ke an ni ηɔɔɔn ce.

Ala ye sira min laben an ye, o b'an demε ka barokeɔɔɔnya sɔɔɔ n'an balimaw ye, ani o be ke sababu ye an ka kisi fariya koo ma an ni ηɔɔɔn ce.

6

Fariya ka fanga seera min kɔɔ

Dinɛn fan bɛɛ fɛ, an bɛ mɔɔ caama kunbɛ, fariya koo min kɛra u la ka u hakili wuli. An ka miiri mɔɔw min sara jamanaden gbansan ka kɛlɛw la, ani mɔɔ fagabagaw min bɛ baga mɔɔw la ka u faga, luu caama fani lo ni mɔɔ dusukasilenw gbansan ye. Mɔɔ caama bɛ ye, u bɔnɔna u farisogo yɔɔ dɔw la, u ye muso caama karaba ka la ni u ye fanga la, ka mɔɔ caama ka luuw jeni. An tɛ nɛ fana ko dɔw bɛ ye, fanga digira u kan, mɔɔ min ye o gɛlɛya nɔɔn sɔɔ, a fiɛ bi ye u la tuma bɛɛ. Ani o mɔɔw mandimini lo u dusukun kɔɔ fana: A bɛ se ka kɛ siranya ye, nɛnasisi, jigitiɛ, ni kunaya sifaw bɛɛ.

An tɛ se ka u ka tɔɔw bɛɛ yɛɛ lɔn k'a fɔ, u bɛ min sɔɔ ka bɔ mɔɔ juguw fɛ, ani an m'an kan ka nɛnɛ minw ye gɛlɛya sɔɔ ka bɔ fariya koow la.

1. Kitabu bɛ mun ci le di anw ma

An ka yɔɔw dɔw kalan ka bɔ Eburu ka kitabu la, sura 4 :15-16 ma :

« Bari, see b'an ka sarakalasebagaw kuntigiba nin ye k'an faamu an ka deseyɔɔ la. A ye kɔɔbɔli sifa bɛɛ sɔɔ i n'a fɔ anw, nga a ma hake kɛ. O tuma na sa, an k'an jigi la a kan, ka gwɛrɛ a ka masasigilan yɔɔ la ni hakilisigi ye, a ka nɛɛma

kosɔn janko a ka makari an na, ka nɛɛma kɛ an ye, k'an dɛmɛ an dɛsɛ tuma na. »

O sarakalasebaga nin ye jɔn ye?

An ye yɔɔ min kalan ka tɛmɛ, n'an ye kɔɔsili kɛ, an bɛ se ka famu ko Yesu Krista yɛɛ de ye sarakalasebaga nin ye. Ani an ka kan ka min to an hakili la, o ye nin ye ko: Minw ye gɛɛya sɔɔ ka bɔ fariya koo fan fɛ, Yesu Kirisita bɛ o tigiw gɛɛfɛ, walisa u k'a dɔn ko ye min sɔɔ gɛɛya fan fɛ, ani min yɛɛ bɛ u kɔnɔna halibi, o bɛɛ ra Yesu bɛ hinɛ ka di olugu mɔɔ ma. O la, I n'a fɔ kitabu y'a fɔ cogo min na, ko: « A kɔɔbɔra I n'a fɔ anw », O kuma b'a yira ko fariya koo nin baara.

Kana njinɛ ko Yesu yɛɛ bɔnɔna a ka belenden na, o min tun Yuhana batiselikela ye. U y'a faga fagacogo jugu la, kamasɔɔ masakɛ Erɔdi y'a kun tige ka sɔɔ a tun ma foyi kɛ. Yesu yɛɛ ka saya cogo, mɔɔ jugu w girina a kan ni dimi ye k'a faga.

Bi, mɔɔ minw bɛ gɛɛya kunbɛna, Yesu b'a fɔ olugu ma ko: ne yɛɛ ko: « Ne yɛɛ tɛmɛna o sira fɛ, ne bɛ aw famu. » O cogo la, tɔɔ tuma la, an kana miiri ko an bɛ an kelen na, wala mɔɔw tɛ ne famu na.

Jagbɛɛya kuma dɔ dogoni bɛ nin yɔɔ la, o file nin ye:

« O la, an ka gɛɛ ni jagɛɛya ye a ka nɛma masasigilan kɔɔ... »

Ni danaya be an fe Kirisita la, sira diira an ma ka an ka dusukun sin a neƙoɗo delili barika la, ani an daani b'a ra ko a be an lame ani a be an famu. Ni koo do temena aw ka nenemaya la, aw te se ka jine min ko, aw temena geleya min nan ni aw te se k'o neƙo aw siginƙonƙon ye, aw k'o bee fo Yesu ye sisan. Kamasoɗo Ale bena aw deme.

2. Ala delili

Fariya koo digira mogo minw la ka dama teme, olugu ka se ka kosegi cogo juma kan, o man nogo pewu. An kumana Ala delili koo la sisan, Ala delili be se ka demeli jume le ke ?

A ka gele ka jine geleya temeniw la. Nka, o naa taa bee, Ala deli be se ka baara ba ke. Katuguni, ka teme Ala delili fe, an be se ka Sebagaya tigi Ala kunben, see ni kanuyaba b'a ye k'an ladon doni doni.

An ye yoro min kalan, o yoro b'a fo an ye ko an be se ka demeli soro Ala gerefe, nka wajibi lo an ka danaya soro Ala la, ani k'a deli. Ala be se ka k'an deme an be bolola minew soro caama, a be se k'an ka geleya yelema, nka ka fara o bee kan, a b'an deme k'an ka seesoro ani ka miirili juguw bo an na. An bonona fen minw la, a be se k'o dimi mada an na, k'an ka siranya gben, k'an ka koniyali bo an na, wala dimi bo miiri min b'an na, a be o bangan faga, ani k'an deme an ka se ka yafa an mogo nƙonƙon ma.

Nin koo bæe bæ ke dimi ye ka to k'an dumu kɔɔɔna, i n'a fɔ tumu bæ don yiriden na cogo min na. K'asɔɔ Ala b'a fɛ k'an don ŋɛɛmaya senuma ni a herɛma kɔɔɔ.

3. Ala tileni lo

An ka segi dimi bɔ koo nin na, katuguni ka mɔɔɔ ka koo ŋɛɛbɔ o dagani bæ.

Ka kiri tileni tige, ani ka dimi bɔ, o tɛ kelen ye. Gbaso kuturu wala mɔɔɔ kelen bæ se k'a latige k'a ka koo ta u yɛɛ bolo, ani ko keɛ ke, ka dimi bɔ a tɔɔɔɔna hali ka tɛmɛ mɔɔɔw ye min ke a ye. Dimi bɔ bæ sira dɔ dayɛɛ, min bæ nan ni fariya koo ye. O la, tiɛ bɔ mɔɔɔ fɛ, n'a y'a sɔɔ a b'a fɛ k'a ka koo to faamaw bolo u k'o ŋɛɛbɔ. Ala ye kiritilen Ala de ye, kojugu kɛla kɔni ka kan n'a ka kojugu sara ye. Ka segi a kan tugu, mɔɔɔ minw tɔɔɔni lo, Ala bæ olugu gɛɛfɛ, kamasɔɔ dimi o dimi bæ sɔɔ ka bɔ fariya koow la, ani an ka jamana famaw ka kiri tileni boli mɔɔɔw kan, walisa ka mɔɔɔ farimaw ka fariya ban, ani ka mɔɔɔ tɔɔɔniw dɛmɛ.

O bæe n'a taa, mɔɔɔw dɔw tɛ ni kiritige yɔɔɔw ye, yɔɔɔ dɔw la fana, seetigiw bæ suru fɛn dɔ di famaw ma ka u daa tugu, wala n'i ye fantan ye, i tɛ se ka mɔɔɔ sɔɔɔ min bæ i ka kiri koo ŋɛɛbɔ. N'a bæ o cogo la, kana sɔn dimibɔ ka ŋɛfɛla ta i ka koo kan.

Tiɛ do ko adamaden ka kiri bæ se ka mɔɔɔ jigi tige, ani ko mɔɔɔ farimaw ka teli tuma dɔ ka kisi kiritigelaw bolo. Nka Kitabu bæ kalan min di an ma, o ye ko n'i bæ nin gɛɛɛya ŋɔɔɔn

cetigera, an m'an kan ka an yere ka kiri tige, an m'an kan ka cogo nini ka dimi bo. O n'a taa bee an k'a don ko Ala tileni be, ani ko wagati be nan Ala bena magow bee kelenkelen kiritige ka kene ni bee ka kawalen ye.

Ciden Poli ye nin sebe k'a di Romekaw ma min tun be jamana were magow ka fariya kan:

« Aw kana aw yere ka dimi bo, kanulenw, aw k'a to Ala ka dimiya ka baara ke » (Romekaw 12. 19)

Ala ka kiri koni be nana lon do la, o bena ke wagati laban na.

4. Sini nesigi numa koo

Ayiwa ni mago farima tagara n'u ka koo ye na, kasoro foyi te sera u ma, mago jalakibaliw de be geleya sorola ka taa na, an ka kan ka kacogo jume le soru o wagati la?

O tuma la, an ka kan k'an jigi tugu, ani ka lanaya ke Ala la, ko Ala bena o koo nenabo sinjekelen ani sininesigi numa di minw ye u jigi la Yesu Kirisita la. O jigi de be an deme an be lo ka ne, ani ka to jijali la lonjuguw la ani bone donw la nin digne konu.

O sininesigi min Yesu y'a daa di an ma, o ye a jume de ye?

Ciden Yuhana tun be Yirali kitabu sebera tuma min na, ale ye yeli donni soru ka o sininesigi nin ye, o min ye nenemaya banbali ye. Ani a y'a fo ko:

« A bena u naji bæε cε. Saya kɔni, o te yen tugu. Mɔɔɔ tena sa, mɔɔɔ tena kasi, mɔɔɔ tena tɔɔɔ tugu. Bari, diɲekura lo, kɔɔɔman na kɔɔɔnafɛnw bæε tununa bugubugu. » (Yirali 21. 4)

Kasi caama bæ kera bi, o sababu bɔɔra fariya koow le ra, dimi ka fara saya kan. Nka o kɔ, an lani b'ara ko o koo bæε bena tunu tuma min na an bena ke yɔɔɔ kura la, Ala ka hεε n'a ka tileniya bæ sɔɔɔ yɔɔɔ min na.

O b'a yira fana ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ma fariya koo dabila, ani ka tugu Yesu ka sira kɔ, o tigi ka niyɔɔɔ tε o ηenɛmaya nin kɔɔɔ. O de ye Ala ka tileniya ye.

Makɔɔɔli kɔni ka gɛlen kosebε, o de kɔɔɔn an ka kan k'an jigi fa kosebε ni Ala ka kuma kalani ye, ni Ala delili, ani balimaya jεɲɔɲɔnya ye.

7 Mɔɔɔ farimaw

Mɔɔɔ minw ye fariya koow kunbɛn u ka ηenɛmaya kɔɔɔ, Kitabu bæ jigi min di olugu ma, an ye o famu. Sisan koo min ka kan ka se mɔɔɔ bæ fariya sifa o sifa ke, Kitabu ye min fɔ olugu koo la, an bena o file.

1. Kitabu ka ladili kumaw

Kitabu be fariya koo jati i n'a fo kojugu. Ala t'a fe k'a file yere.

A folb taa, tuma min na Adama ni Awa ka dence folb min tɔgo ko Kaye, ye a dɔgɔce Abeli faga, Ala dimina Kaye kɔɔ ani a ye kiri bin a kan. Kaye ye o kɔɔsi ka ye min ke: A ko: « *Ne bena boli ka mabo i ne kɔɔ* » (damine kitabu 4. 14) Tuma min na a y'a don ko fili min ale y'a ke, o kama ale tena jɛɔɔɔnya sii sɔɔ ni Ala ye tugu.

Musa ka sariya la, a ko i kana mɔgo faga, n'i ye mɔgo faga, i fana be faga, a tun be o cogo la ni fariya ko werew ye fana, i n'a fo soɔeli, bugɔri, ni mandiminiw tun be ni u kunkankoow ye fana.

O ko fo, Ala nana ciraw min ci, olugu kumana fariya koo la ka geleya, i n'a fo fariya ka nesin i mɔgo ɔɔɔn wala i ka jamana mɔgow ma.

Lahidu kura kɔɔ, Yesu n'a ka kalandenw min tun be tugura a ko, olugu be do fara an ka famuyali kan kow dow la. Fariya koow m'an di Yesu ye, o dɔɔn te, nka koo o koo min b'an ɔɔni k'an bila o sira kan, Yesu bana o bee ma : I n'a fo keleya, dimi, mɔnebo, ani o ɔɔɔnaw. Sariya b'a fe ka fariya kow bali jamana kɔɔ. Nka Yesu b'a njini an fe an ka jijali ka teme o yɔɔ yere kan. A b'a fe an ka se an ka nenemaya kɔɔ, an miiriliw ni fen min be timinadiya di an ma fariya kow keli la.

A laban, Kitabu ka kitabu laban, yirali be yeli do di an ma, ka ngesin an ka ngenemaya dan yoro ani an ka ngenemaya banbali koo la. Jigi kumaw b'a la kosebe: Matigi bena sankolo kura ni dugukolo kura ke, ani Yesu bena masaya sigi min kan, fariya koo tena men o yoro la tugu pewu. Mogo minw bena ke o yoro la, o ye mogo minw sɔna Yesu ma k'a ke u ka kisiba ni u ka Matigi dorɔn ye sani Yesu ka kosegi ka na.

Nka min bana ka to u ka fariya koow kan, olugu tena o ye. Olugu tena don Matigi ka lafiya kɔnɔ, u tena don sankolo kura ni dugukolo kura kɔnɔ, ani u bena tɔɔɔ badaa badaa.

An b'a famuna, Kitabu ma je ni fariya koow ye pewu. Cew ni musow min be fariya koow ke, Ala ka dimiya be wuli olugu kan, ani tɔɔɔ be olugu kɔnɔna.

O koro b'a yira ko jigi te olu mogow fe tugu wa ?

2. Kiburu dima kera bee taa ye

An Matigi Yesu Kirisita ka kibaru dima ye kelenpe ye ani a ngɔnɔn te ye. Ni a sɔɔla ko kiri ni Ala ka dimiya be mogo farimaw de kɔnɔna, o n'a taa bee, Ala be jigi di u ma halibi, walisa u ka se ka kisi Ala ka kiri ma.

O kibaru dima ngesini lo mogow bee ma minw ye jurumukelaw ye. Ka fariya ke, o ye jurumu do ye fana.

An ka hakili jigi ke jurumu ye fen min ye.

Ni u ko jurumu, o ye fen o fen be soro Adamadenw ka dusukun na min ma ji, kawalen min bee beni te ni Ala sago ye.

Angileteri jamana la, tulon do be ye, o ye ko i ka se ka yirikuruba do kolonkolon ni balon deni do ye. Fen min be tulon ni diya yoro ye, o ye ko yirikuru ni boja na giriya fe, a te son ka tilen. K'a to kolonkoloni la, a be to ka taga fan kelen fe.

Cew fara Musow kan, ni jurumu doni b'i la, o b'i jengen fan kelen fe i n'a fo doni girima do le tun b'i kan, min b'i hani ka jurumu ke, k'i bali ka tagama ka tilen Matigi ka sira la.

Nka an ka segi ka miiri Yesu ye jigi tugu kuma min di Adamadenw min bee murutila fariya fe.

Yesu be weleli lase u bee ma ko u ka nimisi. A b'a hini bee fe, ele ni ne, ko an ka an henemaya hesin fan yelama, A be Adamadenw bee welela k'u ka son Yesu ma A ka ke u ka Matigi ye.

3. Son Yesu ma a ka ke i ka Matigi ye

Ka son Yesu ma, o ye ko i k'A lon ko sira b'a ye ka kuntigiya ta an ka henemaya kan. Ani an k'a don ko an ka kan ka ban kawale dow la, Matigi be min file ko o be ceni de ke. An ka kan ka tugu Matigi ka cogo tileni la, o min ye kanuya ni saniyali koo ye.

A kun kelen ye min ye, o ye ko mɔgo farimaw ka ban u ka fariya la.

Yesu ye an ka hakew ta gbengbenyira kan, o min tun ka kan ka bi an kan. O la, Ala be yafa mɔgo minw be danaya ke Yesu la ani ka u ka tagama cogo yeɓema ko Yesu ye u ka Matigi ye.

O yafali min Yesu b'a di, o njɔɔn te ye, kamasɔɔ an ka fariya koow kɔɔn, an tun ka kan ni kiri ani tɔɔɔ ye. Ala tun ye an gben ka bo a njakɔɔ tuma min na, cen tun b'a fe. O la Yesu ka neema kɔɔn, an be se ka celabeni sɔɔ ni Matigi ye, ani ka nisɔndiya a ka kanuya la. Bi dɔɔn te, nka foo badaa.

4. See be Yesu ye ka mɔgow ka njenemaya yeɓema

An y'a fo ko fen o fen ye fariya sira ye, an ka kan k'o dabila, nka an b'a don ko o dabila ka gelen kosebe. An ka miiri mɔgo minw kɔɔra gbaso wala dugu do la, fariya koo tun ka caa yɔɔ min na, ani u ye o cogo ta. An dun b'a lon ko ka tagama cogo jugu dege, o ye bagan kunama ye, a ka gelen an ka se ka boli k'an yɔɔ majanya n'o ye. An ye tagamasiye do ta ka mɔgow suma ni yirikuru min dilana tulon fe, n'u b'a kolonolon. Yala an be se ka mɔgo latilen o min tun jegeni be jurumu fan fe wa?

O be se ka ke, katuguni, ni Ala b'an fe, fen kebaali be yeɓema ka ke ketaa ye. Tinye do, an y'a fo ko yeɓemani ka gelen kosebe, ani k'an ka cogo kɔɔ fili o min tun be tinjeni kera. O la, Ala te a ka yafali dɔɔn di an ma de, nka a be Nisenu de ci an ka dusukunw kɔɔ a be an demɛ, walisa koo min tun ka

gele an ma ka ke, o be nɔgɔya an ma. Nisenu b'a fe k'an nɛmine an ka se ka ban jurumu ma, ka ban fariya koo ma. Nisenu b'a fe ka Yesu Kirisita ka cogo yere le don an ka nɛnɛmaya kɔɔ.

I n'a fo yiri wala yirisudeni bi wuli ani ka denw ke cogo min na, an be ka o kalan Galatikaw fe sura 5:22 la:

« Nga Nii Senuman be feɛn minw di, o ye nin ye: kanuya, nisɔndiya, here, mujuli, numanya, hine, tilenninya, sabali, ni yeremine. »

N'an y'a kɔɔsi ka ne, an ma kuma kise sii ye min ye fariya ye. Kanuya sebe te ni fariya ye, muyuli te ni fariya ye, numaya te ni fariya ye, hine te ni fariya ye. Mɔgo minw ka fari, olugu mako be Nisenu ka demeli la, walisa u ka se ka u yere mine. N'i b'a fe ka ke mɔgo ye min ka cogo man fari, i ka kan ka se ka i kecogo, n'i ka kumaw kɔɔsi, ani kecogo min be se ka i nɔni k'i don fariya la: o ye kɔniyali, dusu bo, mɔnebo, keleya. Nisenu ka demeli nini ka ban o koo nunu la, ani a k'i demɛ walisa i ka se ka den numaw ke i ka nɛnɛmaya kɔɔ.

An be bi ka tile min na, wala hali wagati temeniw la, an b'a men maanaw daw la, mɔgo daw b'i fariya koow ke, ani u b'a fo ko Ala de y'a bila u dusukun na k'u ko ke. U b'a fo ko, Ala sɔni lo fariya koo ma tuma do la, geleyaw daw kɔɔ. Nka mɔgo minw be fariya kow ke Ala togo la, u tigiw b'u yere lafilila, Ala ma o sira di u ma, ni aw ye mɔgoɔw daw kunben

n’u b’a fɔ ko Ala de y’a fɔ ye k’u koo ɲɔɔn ke, aw ka kan ka yeɛ kɔrisi n’o mɔɔw ɲɔɔn ye.

Nka an be se k’an yeɛ ɲiniga n’u y’a sɔɔ ni wagati do be ye, min kɔɔ an be se k’an yeɛ ke mɔɔ farimaw ye. Wala kele min be jamana ni jamana ce, an be se ka fɔ ko o dagani be wa? An daa bɛna se o kuma ma, sura weɛ kalan tuma la.

8

Fariya koow min be ke ni Ala tɔɔ ye

An ka segi ɲinigali min an temena a kan sisan: yala geleya do be ye, min be ke sababu ye, fariya koo be don a senkɔɔ wajibi wa?

I n’a fɔ n’an be jaabili dira nin ɲinigali gelenw nunu ɲɔɔna na, wajibi don an ka teme kitabu la fɔɔ. Tiɲe do, ni diɲe be cogo ɲuma kɔni kan, an mako te ka fanga wala fariya koo ke. Nka i n’a fɔ an be diɲe min kɔɔ, fen sii le t’a ɲaɲuma kan tugu, jurumu y’a nagasi. O cogo sifa min beɛ b’a kɔɔ, b’a ke tuma do, Ala be sɔn walisa fariya koo ka bila sen kan, wala fanga koo. Ala ye o see le di faamaw ma, a ma di mɔɔ gansanw ma.

1. Geleya min be nan, fɔɔ jamana faamaw be fariya koo bila sen kan

Romekaw sura 13 la, an b'a ye o yɔɔ la ko : Ala ye faamaw sigi kun min na, o ye ko u ka mɔɔw kolo k'u bila sira tileni kan.

An ka o yɔɔ yere kalan walisa an ka se k'a don kitabu ye min fɔ:

« Mɔɔ kelen kelen beɛ k'a yere majigi faamaw kɔɔ olu minw b'an kunna, bari fangatigiya bɔra Ala fe, faama minw siginin be yen, Ala le ye olu beɛ sigi. O la, mɔɔ min be ban faama ta ma, o tigi fana banna Ala ka fɔta le ma, o tigi fana be jalaki ben a yere kan. Ni mɔɔ min be koɔuman ke, o tigi man kan ka siran kititigelaw na, min be kojugu ke, ale lo be siran. E b'a fe e kana siran faama na wa? Banba ka koɔuman ke, faama bena tila k'i tɔɔɔuman fɔ. Bari a be yen Ala ka baara le kama janko k'i seen bila siranuman na, nga n'i ye kojugu ke i ka siran, bari a sigikun ka maramafen d'a ma te do were ye, ka kojugukelaw jalaki. N'a b'o ke tuma min na, a be Ala ka baara le kera k'a ka dimiko yira o tigi la. »

(Romekaw 13. 1-4)

a) Kojugukelaw

Nin yɔɔ kalani b'a yira ko jamana ka fanga ka kan ka jamadenw ka marali kolɔsi, walisa geleya sii kana se u ma,

kojugukelaw, ni mɔgɔ fagala kana jamanadenw tɔɔɔ. Faamaw ka kan ka bolo don o kojugukelaw nunu la, o la, u mako be ka fariya koo bila sen kan o kojugukelaw kama. O de kera sababu ye, Poli y'a fo ko kiritigelaw ka npanw ta, a b'a yira o le ra ko sira be faamaw fe ka fariya koo bila sen kan n'a y'a sɔɔ geleya be ye: o bee kun ye ka se ka tileniya ni maralikoŋuma sigi jamana kan.

An be se ka min fara a kan, o ye ko jamana faamaw ka kan ka dan don fariya koo la n'a sɔɔla ko geleya te ye, walisa u kana damateme koo ke ka u to o tileniya lasigi koo kan.

b) Kelew jamana ni jamana ce

An kumana jamanadenw ka marali koo la, walisa kojugukelaw kana maga u la, nka kelew min be na ka bo jamana werew la don ?

N'a be o cogo la, jamana faamaw ka kan ka wuli ka jamanadenw kisi yɔɔ were ka fanga n'u ka fariya koo ma, o min be jamanadenw ka hɔɔnya n'u ka ŋesuma bali. Lanjiba ye min ye, o ye ko cogo sifaw bee ka ta ka kelew bali, nka n'a y'a sɔɔ ko dɔw wulila an ka jamana kan, sira be o wagatila jamana kuntigiw fe ka jamanadenw bɔsi, nka kunangoya ye min ye, o ye ko kele sii te ke, ni fariya koow ma don a la, ani o ŋɔɔnaw koow.

2. Danaba ka jɔɔɔ ye min ye

An kumana ko jamana faamaw ka baara lo ka jamanadenw lakisi, nka n'a y'a sɔɔ ko jamana fanga yere de be kojugu

kera a ka jamanadenw la? An b'a kɔɔsila jamana werew fe, ko tuma min na jamanadenw te here sɔɔla ka bo jamana fangatigiw fe, o wagatiw la jamanadenw be wuli ni murutiliw ye, ani o be jamana bila jamanadenw ni nɔɔɔn ce keke la. O wagatila, danabaw ka jɔɔɔɔ ye jume ye? Yala u be se ka niyɔɔ ta murutili la fana wa?

O jaabili ye ko abada. Kitabu ko an k'an majigi faamaw ye, hali n'u ka kewalenw ma ben. An ye yɔɔ min kalan ka teme nin ye, o yɔɔ tun nesini lo danabaw min tun be Rome jamana la, ani an b'a don ko Romekaw tun be danabaw tɔɔɔ la. K'a sɔɔ ciden Poli y'a jeya ko:

« Mɔɔɔw bee ka u yere majigi faamaw ye »
(Romekaw 13. 1)

Ciden Poli be o kalan nɔɔɔn di, kamasɔɔ, a ka bataki folo la, a ye o min di danabaw ma, o min tun be tɔɔɔla, a ye u jageleya ko:

« Aw k'aw yere majigi diɔe faamaw bee ye Matigi kosɔn. Aw k'aw yere majigi jamanatigi ye bari jamana ka koo be ale lo bolo. » (1 Piyeri 2. 13)

O kɔfe a ye do fara a kan ko:

« Mɔɔɔ man kan ni tɔɔɔ min ye, n'a b'o muɔu, o ka ni kosɔbe Ala nakɔɔ. N'u b'i bugɔra bari i ye hake ke, kunkɔɔta jumen le b'o tɔɔɔ muɔuli la? Nga n'u b'i tɔɔɔla k'a sɔɔ i ye kojuman ke, i do

be o mununa Ala kosɔn, o ka ni kosɔbe. Ala y'aw wele o yere le kama. Bari Krista fana tɔɔɔla aw kosɔn. A ye wale yira aw la, aw ka kan k'a nɔɔ ta. » (1 Piyeri 2. 19-21)

Yala o de b'a yira ko ni jamana do be fariya koo kera, o de ka di Matigi ye wa?

Ayi, o te. Nka i n'a fo ciden Piyeri b'an kalan cogo min na, ko an kana kojugu sara ni kojugu ye, o cogo la, an kana fariya sara ni fariya ye, ni o te keke banbali de be sigi.

N'a sɔɔla ko jamana faamaw ye ko benbali ke, kitabu be o haramu kosebe, a be ciraw ta ka o bali.

Ala temena cira Ezekiyeli fe ka fo ko, kelew min yerekera Zuda jamana kɔɔ, ko Ale dimini be o kama kosebe. O kofe cira Ezekiyeli ye ciraya ke Ala tɔɔ la ka fo ko:

« Matigi, Masaba ko: «Isirayeli ka jamɔɔw, a daan temena! Aw ka fariyako ni mɔɔtɔɔko dabila, ka kotilennin ni kobennin ke. Aw kana ne ka mɔɔw bololafenw bɔsi tugu. Ne Matigi, Masaba le ko ten. » (Ezekiyeli 45. 9)

Yala o b'a yira ko sira b'an fe ka ban faamaw ni jamana tigiw taa la wa, wala ka u ka tilenbaliya n'u ka fariya la, o min be sera an ma an ka yɔɔw la wa, ko an kana kekeke minaw ta ka faamaw ka fanga yelemaw wa?

Isirayelidenw ye tɔɔɔ min bɛɛ kun u yɛɛ la u tɔɔɔbagaw bolo, o minw tun ye fanga sɔɔɔ u kan, cira sii ma u wele ko fariya kɛ ka u yɛɛ bɔsi. O koo yɛɛ jeni lo layidu kura la : Tɔɔɔ min tun bɛ se Egilizi ma, o n'a taa bɛɛ, Egilizi ma fariya koo sii kɛ k'a yɛɛ bɔsi.

Ayiwa ni danaba bɛ o tɔɔɔ ŋɔɔɔ na, min ye tilenbaliya tɔɔɔ ye, a ka kan ka mun kɛ?

Gɛɛyaw bɛɛ n'a cogo lo. Kitabu bɛ ŋɛyirali ni fɛɛɛ di tuma bɛɛ:

A Fɔɔ taa ye min ye, an ka gɛɛ kitabu la, k'an yɛɛ to Ala bolo, k'a ka kiritileni makɔɔ. Ni fililiw bɛ ye min ka kan ka latilen, A bɛna o kɛ, nka n'a sɔɔla ko an bɛ A ka kiri makɔɔna ka dɛɛ, an k'an jigi to a ka layidu taaniw la an ye.

Yesu Kirisita ka kɔɛgi lon, kiriw bɛɛ bɛna ŋɛɛɔ : mɔɔ minw bɛɛ ye taari kɛ fariya kow ni tilenbaliya koow la, olugu bɛɛ bɛna don kiri banbali la, Ala tena kɛ o kɔɔ. Mɔɔ minw bɛna nimisi u ka fariya koow la ka danaya kɛ, olugu bɛna don ŋɛɛmaya banbali la, o yɔɔ la kasi tena kɛ o yɔɔ la.

Ka Ala ka kiri koo makɔɔ, o bɛ se ka kɛ mɛɛ koo ye. An bɛ se ka mun de kɛ ka nin koo yɛɛma ?

A fɔɔ taa ye min ye, o ye ko an ka Ala deli faamaw bɛɛ ye, walisa u ka se k'u ka kojuguw lon ani ka yɛɛmani don. O la, an bɛ se ka baara kɛ cogo tileni la, hɛɛ kɔɔ ani celabeni la.

Danabaw welela ka keƙe ke ka see sɔɔ kojugu kan ni koɗuma ye.

Ciden Poli ko:

« Kana to kojugu ka see sɔɔ i kan, nka i ka see sɔɔ kojugu kan koɗuma barika la. »
(Romɛkaw 12. 21)

Ciden Piyeri y'a fo ko:

« Ka tɔɔɔ koɗuman kosɔn, n'o ye Ala sago ye, o ka fisa ka tɔɔɔ kojugu kosɔn. » (1 Piyeri 3. 13)

Yesu yere ye kalan di ko:

« Hereɗninibagaw dagamunin lo, bari u bena wele ko Ala deenw. » (Matiyo 5. 9)

9

Jɛkulu mɔɔɔw ni fariya koo

An b'a ye ko an ka dugubaw dɔw la, faritiw ka caa, mɔɔɔw be siran ka don o dugu kɔnɔ walisa mɔɔɔ juguw kana bi u kan. Mɔɔɔ min be bi mɔɔɔw kan olugu ka teli ka ke mɔɔɔ deŋelenw ye, jigi te mɔɔɔ minw la; U b'a ye ko boɔɔɔ te olugu

fɛ u ka fantaya la, o la, u bɛ don bikini la walisa ka se k'u ka dumuni sɔɔ. An b'a mɛn ko u bɛ mɔɔ kunbɛn kongo siraw la, yɔɔ dogodogoniw la, o bɛɛ la, o ye cogo ye u fɛ ka se ka bɔ u ka jigitigɛ la.

O la, an b'a ye ko fantaya bɛ kɛ sababu ye ka mɔɔw don fariya koow la, an bɛna baro kɛ o koo la ka kɛɛ ni kitabu bɛ min fɔ.

1. Yala fantaya bɛ mɔɔw ɛni k'u bila fariya la wa?

Fantaya bɛ se k'o kɛ. Kunadiya ye min ye, o ye ko maa damaniw de bɛ u yɛɛ bila o koo la, nka koo baa don, ani an ka kan ka o koo jɛya ni kitabu ka yelen ye.

2. Yelen kuma min bɛ sɔɔ kitabu la ka ɛsin o fariya koo ma

Ka fariya kɛ k'an mɔnɛbɔ, kitabu bana o ma. An ka gɛɛya mana kɛ cogo o cogo, an m'an kan ka a ɛnɛbɔ ni fariya ye, an ka kan k'an yɛɛ mabɔ kojugu la, ani k'an jigi la Ala kan, o min bɛ se k'an ka kɔɛw ɛnɛbɔ. Ala ka sariya tɛ mɔɔ bɔ mɔɔ la. Ala bɛ makari fantaw la, a bɛ u ka gɛɛyaw famu, minw bɛ u jigi la a kan, a bɛ olugu gɛɛɛ.

3. Mun na Ala bɛ janto fantaw la?

Katuguni Ala tileni lo, ani tuma dɔ, fantaya ye jurumu dɔ ka kunkankoo ye, a ka kɛ jamana ni jamanaw cɛ, wala jamana kelen n'a kɔnɔna mɔɔw ni ɛɔɔn cɛ.

Ciraw dɔni lo u ka tiɲɛ fɔ kama, u be kuma nafolotigiw fɛ ko u kana nafolotigiw tɔɲɔn. Tilenbaliyaw be juguyara ka taa mɔɔɔ dɛselen fan fɛ, ani o be mɔɔɔw dusu bɔ u ni ɲɔɔɔnw cɛ.

4. An be se ka ɲeyiraliw min sɔɔ ka bɔ Ciraw ka ɲenɛmaya la

An ka ɲeyirali ta Amɔsi la, ale ko :

« Masaba ko:

*Isirayeli mara ye kojugu minw ke,
u ye kojugu caaman minw ke,
ne tena o yafa.*

*Bari, u be mɔɔɔtilennin feere wari la,
ka fantan falen sanbara seen fila la.
Fantan te tiɲɛ sɔɔ u fɛ kititigeyɔɔ la.
U b'u tereke i ko buguri.*

*Deen n'a faa be jɛn sunguru kelen kan,
u be ne tɔɔɔ senuman cɛn ten. » (Amɔsi 2. 6-7)*

Wala fana ko:

« Amɔsi ko:

*«Aw minw be ben fantanw kan,
aw minw be jamana dɛsɛbagatɔw nagasi,
aw ye tulo malɔ.*

Aw minw b'a fɔ ko:

*«Kalokura ɲanagwɛ bena ban tuma jumɛn sa,
waasa an b'an ka sumanw feere?
Lafijɛlon bena tɛmɛ tuma jumɛn sa,*

*waasa an be bo n'an ka sumanbawaw ye,
ka gongo dawgaya,
ka da far'a songo kan,
ka namara don kilo la?
An bena desebagatow san ni wari ye,
ka fantan falen sanbara seen fila la.
Hali suman bugu, an ben'a feere!» »
(Amōsi 8. 4-6)*

O wagati nafolotigiw tun be cogo ηini ka bi mago deselen kan, walisa k'u bila juru la tuma bee, ani k'u ta k'u feere i n'a fo jnw. O la Cira ye u ka koo kawfo ani ka u lasomi ko Ala ka kiri bena bi u kan. Amōsi dawon le ma magobaw ni setigiw ni nafolotigiw dawon cogo jugu fo. Cira were caama ye o fo, i n'a fo cira Jeremi, ale ko:

*« Mago min b'a ka soo lo namara kan,
k'a ka sangaso lo tilenbaliya la,
bawε y'o tigi ta ye.
Mago min b'a tawgawon bila baara la n'a t'a sara. »
(Jeremi 22. 13)*

5. Yesu tun be kuma ka fantaw son wa?

An k'a don ko kibarun diman ka kuma ye magow bee taa ye. An ka yawo dawo kalan Yesu be kuma fantaw ni waritigiw bee kelen kelen fe.

An ka Luka ka kitabu kalan: sura 6 Yesu ko:

« O tuma na, Yezu y'a ka kalandenw file, k'a fɔ ko:
 «Aw minw ye fantanw ye, aw dagamunin lo,
 bari Ala ka masaya y'aw ta ye.
 Kɔngɔ be aw minw na sisan, aw dagamunin lo,
 bari aw bena fa.
 Aw minw be kasira sisan, aw dagamunin lo,
 bari aw bena yeɛko. » (Luka 6. 20-21)

Ka fara o kan fana:

« Nga bɔnɛ ye aw nafolotigiw ta ye,
 bari aw ye aw ka nasuma sɔɔ ka ban.
 Aw minw be dumuni ke ka fa sisan,
 bɔnɛ ye aw ta ye,
 bari kɔngɔ bena aw minɛ.
 Aw minw be yeɛ sisan,
 bɔnɛ ye aw ta ye,
 bari aw naa bena sisi, aw bena kasi. »
 (Luka 6. 24-25)

An b'a ye o yɔɔ nunu la ko Ala be makari fantaw la, ani a be
 kiri bi nafolotigiw minw be bi fantaw la.

Nka an k'a dɔn ka jɛya ko duba kumaw min fɔɔra ka di
 fantaw min ma, o fɔɔra ka di danabaw le ma, fantaw minw
 ye u jigi la Yesu kan, ani u y'a latigɛ ka tugu Yesu kɔ.

6. Bɛɛ bɛ fɛɛɛw ta min beni bɛ u ma

Mɔgɔ minw tɔɔɔni bɛ, ani tilenbaliya koo bɛ kɛra u la, u bɛ bondori kɛra ka se ka u ka daara dumuni sɔɔɔ, o mɔgɔ sifaw bɛ se ka fɛɛn bɛɛ kɛ walisa ka se ka bɔ u yɛɛ la.

A foɔ taa ye min ye, o mɔgɔw nunu sɔna u ka cogo ma. Mɔgɔ caama bɛ ye, u sɔna u ka gɛɛya ma, ani u bɛ u se koo kɛ ka jija ka fɛn dɔni sɔɔɔ. Ani i n'a fo an y'a fo cogo min na, dɔw bɛ u taa bila fariya ma, ani a laban, u bɛ kɛ bikanikɛlaw ye, u b'a fɛ ka u yɛɛ sɔɔɔ, wala ka kɛ fɛn tigiw ye sɔɔɔli ni bikani la. Dɔw fɛ fana ni tilenbaliya koo kɛra u la, olugu bɛ marifaw de ta, walisa ka se ka jamana ka fanga yɛɛma. Nka o kunangoya ye min ye, o ye ko kɛwalen sifa bɛ nan ni kɛɛ banbaliw ye, ani ka fantaw ka koo tɔ juguya u bolo, ani fariya ni tɔɔɔ koow bɛ tugu.

An ka gbɛ ɔɔɔɔn ye, fɛn o fɛn min ye fariya koo ye, Ala bana o bɛɛ ma. O fɔɔra ka nafolotigiw ni fantaw bɛɛ ma. Hali n'an bɛ u ka jigitigɛ koo famu, fantaw min bɛ fariya koo kɛ u ka kɛwale ye, olugu tɛna Yesu ka duba lahidu kuma sɔɔɔ.

7. An bɛ se ka Ala ka lahidu kumaw sɔɔɔ cogo di?

A nɔɔɔma ye min ye, sani an k'an yɛɛ to fariya koo bolo, an ka danaya kɛ Yesu la, ani ka tugu a ka sira nɔfɛ, o b'a yira ko an ka kan ka ban fariya koo bɛɛ ma.

O danaya Yesu la bɛ se k'an ka cogo yɛɛma cogo di?

fariya ye, o ye juguya de ye, katuguni dɔw be sɔrɔli ke mɔgɔ tɔɔɔn de fe.

N'an be cogo ɔini ka kanuya ke, min ye Kirisita ka kanuya ye, an be ka mɔgɔ biniw lawuli, ani ka jigi ni barika don mɔgɔ jigitigelenw la, ani ka mɔgɔw demε u ka baara ke ɔɔɔɔn fe ka u ka jama barika bonya. O la, Ala ka masaya bena damine ka sigi dugukolon kan hali n'an te se ka dafa pewu pewu. An be A ka masaya dafa lon kɔɔɔna sukunuli don na.

10 I juguw kanu

Yesu ye kumaw min beε fɔ, kuma kan min lɔni lo, ani min be don mɔgɔw la, o de ye nin ye:

« Aw ka aw juguw kanu. » (Matiyo 5. 44)

Yala k'an to nin diɔe kɔɔɔ, o min fani lo ni fariya koo ye, Yesu b'an kɔɔɔna ko an k'an juguw kanu tugu wa? A yeε tun b'a fe ka mun le fɔ tigi tigi?

1. Yesu ka maana

Sani an ka taa ɔe, a ka fisa an ka miiri mun le tun kera sababu ye, Yesu ye nin kalan di. Nin kuma kise saba nin, « I jugu kanu » Yesu ye nin kuma fɔ ka di mɔgɔ minw b'a fe ka tugu

Yesu nɔfɛ. A b'a yira cogo min na Yesu ka kalandenw cogo ka kan ka ke dana ni minw b'u lamini. O kalan di cogo be wele ko kulu kan wajuli. A be sɔɔ Matiyo sura duuru la ka se wolonfila ma. Yɔɔ min an b'a fɛ o ye sura duuru haya bisaba ni seegi, ani binaani ni duuru, an k'o yɔɔw kalan:

« Aw y'a mɛn, a fɔra ko: <Naa juru be bɔ ni naa ye. Niin juru be bɔ ni niin ye.> Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw kana kojugu juru sara ni kojugu ye. Ni mɔɔɔ dɔ y'i kinibolo tulo ci, i ka tɔ kelen nin sin a ma fana. Ni mɔɔɔ dɔ b'a fɛ k'i wele faamaw fɛ janko a k'i ka deleke bɔsi i la, e k'i ka foroca fana d'a ma. Ni mɔɔɔ dɔ y'i karaba ko i k'a ka doni nɔn ka kilo kelen nɔɔn ke n'a ye, i ka kilo fila nɔɔn ke n'a ye. Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ye fɛɛn dɔ daali i fɛ, i k'o d'a ma. Ni mɔɔɔ dɔ nana fɛɛn dɔndɔ i fɛ, i kana ban.

Yezu ko an k'an juguw kanu

« Aw y'a mɛn, a fɔra ko: <I k'i tɔɔɔn kanu k'i jugu kɔniya.> Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw ka aw juguw kanu ka Ala daali aw tɔɔɔbagaw ye. Aw k'o ke janko aw ka ke aw sankolo la Faa deenw ye, bari ale be tile bɔ mɔɔɔjuguw ni mɔɔɔnumanw ye, ka sanji di kɔnumankelaw ni kojugukelaw ma. »
(Matiyo 5. 38-45)

Yesu ka kalandenw tun be diɲɛ min na, fariya tun b'a kɔɔ. U tun be tɔɔɔ sɔɔ tuma dɔ ka kun ke sababu ye ko u be tugura Yesu kɔ. Dine nɛmɔɔw minw tun ye Yahutu w ye, olugu tun be muruti u la. Romɛkaw fana tun be fariya

danabaw fana ma. Yesu ka kuma tun ɲesini te mɔɔ minw tun be ɲenemaya lafiya kɔɔ, nka a tun ɲesini be mɔɔ minw tun be tɔɔ ni fariya sɔɔla diɲe kɔɔ.

K'a sɔɔ dɔw fe bi tile la, u b'a yera ko diɲe ka jugu bele.

2. Yesu ka kalan

Ka Yesu to kalan na, a y'a fɔ foo siɲe fila bee ma ko: «*aw y'a men ko*» nka «*ne b'a fɔ aw ye ko*».

Yesu b'a fe ka yeɓmani don an ka ko kecogo la tuma min geɓya be ye. O la, a be hakilinata dɔ di ka ɲesin siyaw ni jamanaw bee ma : O ye mɔɓeɔ koo ye. Ni mɔɔ dɔ ye kojugu ke an na, an be ni joo ye ka dimi bɔ o tigi la, wala o gbaso mɔɔw la, wala min ye koo nin ke, an be taga baga a luu mɔɔ dɔ ma.

Yesu y'a fɔ ko an kana to mɔɓeɔ koo ka see sɔɔ an kan, an ka o miiri bila gerɛfe, ani ka ban o kewale ɲɔɔɔ ma.

Tuma dɔ an be kibaruya men ko jamana dɔ be siya keɓe la, ani an be dugusenw ka mɔɔ kasitɔ men, u ye u ka bonw jenitɔ ye, ka mɔɔw ye u be u ka demusow ka npogotigiya taara u ɲena, ani ka u ka kamalendenw ta ka taa ni u ye jɔya la. Nin kalan be kaɲa ni nin cogow ye wa?

Nin kalan be ben ni fariya koo sifaw bee ye, mɔɔ min tɔɔla fariya fe, dimi min ye u sɔɔ, an b'o lon. An b'a famu fana ko u mako be kosebe ka dimi bɔ, nka Yesu b'a fe ka o dimi bɔ

juru tige, nka Yesu ka se k'o ke, fo danabaw ka Yesu ka kalan bila kewale la.

Nka Yesu ko an kana dimi bo, A ma dan o ma, ani A b'a nini an fe ko an ka taa ne bele.

«Aw ka aw jugu kanu» Yesu ma mago sii bali, nka a be ladili le diira ko an ka konjuma ke k'a di mago minw b'an koniya.

An delila an ka gbaso mago kanuya la, an siginogonw, nka n'a sera an juguw ma koni, Yesu b'a nini an fe ko an ka bo an noo koru la.

3. Ka delili ke i juguw ye

Yesu be min fo an jugu kanuya koo la, an ka o men ka ne. Haya 44 la, Yesu be kuma kise sifa saba de ta: Duba ta i jugu ye, konjuma ke i jugu ye, delili ke i jugu ye.

An ba fe ka o tamacogo fila nin sigesige: ka duba ta, ani ka Ala deli i jugu ye, a folo taa ye min ye o ye ko an ka jugu ka Ala ka duba soru. Ka Ala deli u ye, o ye ko Ala ka u bila nesira kan, ani ka u ka nenemaya nemine.

Ka teme delili fe, an tun be an jugu file cogo min na folo la, o fileli cogo be yelema, an b'o file ni Ala ka file cogo ye. Ka teme delili fe, miirili jugu min tun b'an na an juguw fan fe, an be o bo an na, ani an be fanga soru ka yafa u ma, ani ka konjuma ke u ye.

Ala delili be se fen bee korɔ, n'an yere te se ka an juguw bo u ka cogo la, Ala be se. Cogo numa ye min ye ka fariya ban, o ye ko Ala ka mɔgɔ farimaw deme u ka se k'a don ko u ka kewalenw ma ji, ani o ko u ka u njesin nimisili fan fe.

Nka an be se ka fariya koo waraka nin cogo la wa?

4. Ka Ala ka sago dafa

Yesu ye cogo min yira, o b'an deme walisa an ka se ka jigi tugu ke yorɔ min na jigi te ye, nka an te se ka fo ko o koo be se ka ke ka dafa, katuguni fariya koo ye lili sorɔ ka teme Adamadenw ka dusukun na caama. Nka Ala fe fen sii te se ka ke ka dese, an k'an jigi to o kan. N'a n b'an mabo fariya koow la ani ka kojuma ke an juguw ye, an be se k'o koo dilan, a to te juguya. An ka cogow n'an ka taamacogow be se ka yelemeni don an juguw fe, fo u b'u ka cogo yelema an fan fe.

An be kewalen numa min kera, n'an ma o tonɔ ye, an ka kan ka taa ne bele o kojuma ke la.

Katuguni an ka sigi cogo dije la, o ye ko an ka taama ka ne Ala nekɔrɔ, ani ka tugu Yesu ka ladili ko, ka ba fariya koow la ani k'an jugu kanu. An ka ban monebo koo la, ani ka son an ka ketaw ma Ala nekɔrɔ, ani k'an mabo jurumu la, walisa an kana ben Ala ka kiri la.

A ka fisa mɔgɔw ka kiri tige an kan wagati doni konɔ, ka teme an ka ben Ala taa ma ani ka to o kan badaa.

5. Yesu ka cogo

An be se k'a fo ko Yesu ni Ala tena fo ko an ka fen do dafa, min olugu yere m'a ke. Yesu b'an welela ko an ka tugu Ale ka cogo ko.

Kamaso Ala ye A yere ka juguw kanu.

An ka ciden Poli ka kumaw do file, a ye min sebe k'a di Romekaw ma:

« Nga Ala y'a yira an na ko a b'an kanu. K'an to an ka hake la, Krista sara an koson. »
(Romekaw 5. 8)

O yoro nefee a fora fana ko:

« Bari an tun ye Ala juguw ye tuma min na, Ala sonna anw ka ben n'ale ye a Dence ka saya barika la. An bennin ko n'a ye, siga t'a la, an bena kisi a Deen barika la bari a be nii na. »
(Romekaw 5. 10)

Ka keje ni ciden Poli ka miiri ye, an kera Ala jugu an ka jurumuw koson. K'asoro nu ko jurumu, o ye ka muruti Ala ka fota ma, ko a kana ke an ka nenemaya kon, an murutini to Ala ma, an y'a koniya. An bee filila. Hali mago kelen ma to, an bee kera Ala ka juguw ye, ani an be to o jurumu la, foo lon mina an sona Yesu ma, ko a ka ke an ka kisiba n'a ka Matigi ye, ani ka son ka celabeni soro n'a ye.

Ala y'a ka juguw kanu mun de la ?

I n'a fo ciden Poli y'a seɓe cogo min na ko, Ala y'a ka dence Yesu Kirisita ci nin diɗe la, walisa ka sira dayeɓe celabeni ni yafali kama. O ko Ala ye latigeli ta, ka taa mɓɓow fe minw tun t'a yɔɔ yaala.

Ka fara o kan Ala ye songon baa de sara ka se ka yafali nin sɔɔ, wajibi tun do ko Yesu tun k'a yere di saraka ye, ka sa gbengbenyiri kan.

Gbengbenyiri be Ala ka kanuya de yira a juguw ye. Anw ma kan ka tulogelɓa ke o la. An mako be ka o kanuya nin njɓon sɔɔ, an ka njenema la, ani k'a bila kewalen la an ka wagati gelenw koɔ.

11 Fariya koow ani sininyesigi

Sisan an b'a fe k'an daa se nin njinigali ma: nin diɗe min fara ni fariya ye ten, a ka sininyesigi ye mun de ye? N'an miirila minw be dimi ni tɔɔɔ la lon o lon, ni u bu yere njininga ko yala dan be olugu ka tɔɔɔ la wa, ni olugu ka koow bena fisaya lon do la.

Yala kitabu be ni fɔtaa ye o koo fan fe? Kitabu be ni jigi sigi kuma ye ka di u ma wa?

1. Fariya koo min be diɲe la

Kitabu be fere di mɔɔɔ dɔw ma, nka ka tiɲe fɔ, kitabu be diɲe filera, ani adamadenw ka dusukun, A ɲaa sini be o la tiɲe la.

Yesu ka kalandenw tun ye nin ɲinigali kelen ke Yesu fe ko: Mun de bena se wagati nataa la ?

Yesu ye jaabili min di Matiyo ka kitabu la, sura 24 la ani haya 6-8 ma ko :

« Aw bena kelew kibarɔ, ani kelew mankan men. Aw hakili kana ɲagami. Wajibi lo o koow ka ke, nga o te diɲe laban ye. Siya dɔ bena wili siya were kama. Jamana dɔ bena wili jamana were kama. Kɔɲɔ bena don ɲɔɔ dɔw la, dugukolo bena yeɲeyeɲe ɲɔɔ dɔw la fana. O koow bee bena ke tɔɔɔw damine ye, i n'a fɔ muso ka tiin damine. »

N'i ye dɔɔni lɔn diɲe ka maana la, ani ka Yesu ka tiɲe kuma file, i b'a ye ko Yesu ye min fɔ diɲe laba tuma la, i b'a ye ko fisaya tena don koow la, foo a bena to ka juguya le, an kana ɲɔɔɔn nige, nin diɲe ni ka fari, ani a bena to o fariya de kan.

Nin koow ye ɲenesisi koo de ye, tuma dɔ i b'a ye ko koo min be kera ten kun taa la, k'asɔɔ, an kɔna ka ɲɔɔ min kalan an b'a ye ko jaagbeleya kuma dira an ma ko an ka baara ke here

ani tileniya kama, ani ko an k'an juguw kanu. K'asɔɔ n'i be fɛn min kɛra ani jigi tɛ o min na, o b'i jaa gɛleya cogo di?

An ye walakaba dɔ le bila min dibini bɛ, ani a bɛ wagati nataa koo de yira. Fɛn min ye an kɔɔna fɛn ye, an bɛ min ye, tuma dɔ a juguma n'a fisama bɛ ye. Mara dɔ bɛ se ka gɛleya sɔɔ, ani wagati dɔ, fisaya bɛ don koow la. Mɔgɔ dɔ bɛ se ka gɛleya sɔɔ ka ɲɛsin fariya koo ma, ani a bɛ tila ka ɲɛsuma sɔɔ o kɔ fɛ, Mɔgɔ caama bɛ baara kɛra walisa hɛrɛ ka se ka sɔɔ, tileniya, ni cɛlabɛni, dɔw bɛ anw ka marali kama, k'an kisi jugumaw ma. O koo nunu bɛɛ, a bɔɔra danaya wo, wala a ma bɔ danaya wo, a kun ye min ye, o ye ko o cogo nin bɛɛ bɛ se ka nan ni hɛrɛ ye. Kun bɛ o bondori nin na.

O bɛɛ n'a taa, mɔgɔw bɛ bondori sifaw min bɛɛ kɛra, k'asɔɔ u tɛ sera ka fariya koo jɔsi ka bɔ dugukolon kan. Fariya koo nunu bɛ i n'a fɔ tasuma bɛ tu baa mine cogo min na, an bɛ se ka o tasuma nin dɔgɔya fan kelen, nka a barika bɛ wuli ka boɲa fan dɔ fɛ. An bɛ se ka se a kɔɔ, wagati dɔɔni dɔɔn de fɛ, a bɛ fɛrɛ wɛrɛ sɔɔ ka ci fan wɛrɛ fɛ tugu.

San caama tɛmɛni, adamadenw ye ɲa taga sɔɔ lɔniya koo caama fɛ, nka u ma se ka fila sɔɔ ka fariya koo furakɛ. Mun na?

2. Adamaden ka dusukun

Ntalen dɔ bɛ sɔɔ kitabu la, cira jeremi ye min fɔ, a ko:

*« Etiyopika be se k'a fari naa yeɓema wa?
 Waraninkala be se k'a fari tɔnitɔni nɔɔ yeɓema
 wa?
 Aw minw delila kojugu la,
 aw bena se ka kojuman ke wa? » (Jeremi 13. 23)*

Waraninkala be fen caama ke, a be sogow gen. Nka k'a farisii yeɓema kɔni, o ye galon ye, O cogo la, adamaden be manamana yɔɔ caama la, nka kojugu min ye lili don a dusukun na, a te se k'o bɔn ka bɔ ye.

Nin bee la, an be se ka segi an ka fɔɔ ka njinigali la nin sura nin na: yala kitabu be jigi di wa?

3. Kitabu ka kalan

Yesu ye kalan di mɔɔw ma ko:

*« Min ka gɛɛn adamadenw fe, o ka nɔɔɔ Ala fe. »
 (Luka 18.27)*

O cogo la, an be se ka jigi sɔɔ.

Nka Ala be se ka mun de ke, ni adamadenw te se k'o ke u yeɓew ye?

Fariya koo min be sɔɔ an ka dusukun kɔɔ, n'an ma se k'o fariya nin faga, Ala kɔni be si katuguni ale de kera sebayabetigi ye, Ala be yen, a be se ka an ka nɛnɛmaya yeɓema. O yeɓemani yirala kitabu kɔɔ n'o be wele ko bange

kokuraya, wala danfe kura. A fɔra fana ko Ala b'an bɔ saya la, ani k'an don ɲɛɲɛmaya kɔɔ.

O bɛɛ ra, Ala bɛ yɛɛmani don ka sira di an ma an bɛ don ɲɛɲɛmaya kura la. O cogo kura nin ye nii fan fe ye : An ye cɛlabɛni sɔɔ ni Matigi ye, A ye an kɛ A denw ye, Ale kɛra an sankolola Faa ye. O taama cogo kura ye ko Ala bɛ a ka Niisenu ci an ka farisogo kɔɔ, ale ka se k'an dɛmɛ an ka see sɔɔ kojugu la, a ka kɛ fariya koo ye, wala jurumu wɛɛ dɔ.

A ka ɲi an ka fariya koo bɔ an ka dusukun na, nka minw ye o bange kokuraya nin sɔɔ, olugu ka kan ka taama bele nin diɲɛ farima nin kɔɔ, o la, an bɛ se ka tɔɔɔ sɔɔ o la.

4. Jigi banbali koo

Jigi banbali b'an fe, an ka kan ka min minɛ ka ɲɛ. A ka nɔɔ ka miiri ko dan tɛ nin maana nin na, ani ko dɛsɛya min b'an na, ko o tɛ bantaa ye. Nka kitabu b'an ladɔniya ko maana nin bɛ tagara labankɔjuma yɔɔ la k'a di minw ye u jigi la Yesu kan.

O laban kɔjuma ye mun ye? Ani mun de b'a yira ko labankɔjuma b'ara?

Lahidu kɔɔ ka ciraw bɛ lon do wele ko : “Matigi ka lon” ani lahidu kura b'a jɛya ko o ye lon ye min Matigi Yesu bɛna segi ka nan ka Matigi ka masaya sigi dugukolon kan.

O bena ke kiri don ye, ka n̄sin m̄ɔɔ minw ma s̄n makaritigi Yesu ka masaya la u ka n̄nemaya la. Minw k̄ra Ala taaw ye, ka t̄m̄e bangi kokuraya f̄e, dugukolon kura koo min k̄na ka f̄o, o bena ke dunuya kura banbali damine ye.

An b̄e se ka n̄f̄oli ke o diɲe kura nin b̄oni lon f̄en min f̄e wa ?

I n̄'a f̄o den̄eni kura t̄e se ka n̄nemaya cogo don cogo min na k̄'a to a baa k̄n̄k̄na, o cogo la, n̄nemaya kura nin bena t̄m̄e an ka miirili kan. Nka o n̄'a taa b̄e, Ala ye sira di ciraw d̄ow ma, i n̄'a f̄o Yuhana ka o n̄k̄ɔɔ ye d̄oni.

An ka Yirali sura 7. 15-17 ma:

« O kama, u l̄nin be Ala ka masasigilan n̄af̄e ka to k̄'a bato a ka soo k̄n̄k̄ suu ni tile. Ayiwa, min siginin be masasigilan kan, ale bena u tanga. K̄nḡo ni minn̄k̄o tena u mine tugu, tile tena u jeni, funteni fana tena u t̄k̄ɔɔ tugu. Bari Sagaden min be masa ka sigiȳɔɔ c̄emance la, ale lo bena ke u d̄end̄ebaga ye.

A bena taga n̄'u ye jii n̄anaman ȳɔɔw la, u be min. Ala bena u n̄aji b̄e c̄e. »

Ani sura 21. 4 :

« A bena u n̄aji b̄e c̄e. Saya k̄ni, o te yen tugu. M̄ɔɔ tena sa, m̄ɔɔ tena kasi, m̄ɔɔ tena t̄k̄ɔɔ tugu. Bari, diɲekura lo, k̄ɔɔman n̄'a k̄n̄k̄naf̄enw b̄e tununa bugubugu. »

Ka fara sura 21. 27 :

*« Fennɔɔɔnin si tena don dugu nin kɔɔɔ.
Kojugukela, walima galontigela si tena don yen.
Nga minw tɔɔɔ sɛbennin be Sagaden ka sɛɛ
kɔɔɔ, olu dama le bena ke yen. »*

Ka keɛɛ n'an ka kuma kun ye min ye fariya koo ye : o ɛɔɔɔ caama be ye. O kumakun be keɛɛ n'an ka bi ɛɛɛɛɛɛɛ cogo kan a tɛ fɔ fila. Fariya koo be nan ni saya ni dusukasi ye, a be nan ni dimi, ni kulekan, ni ɛɛɛɛ ye. O koo nunu tena sɔɔɔ dunuya kura nataa la. O la, an be se k'a fɔ ko fariya koo bena ban pewu. Fariya koo be Adamaden ka ɛɛɛɛɛɛɛ ɔɔɔ, Ala t'a fɛ ka o koo yeɛ file, ani Ala t'a fɛ o koo ka don dunuya kura nataa la.

Fariya koo ka laban cogo file, fariya koo tena ye Ala ɛɛɔɔɔ tugu, o la minw beɛ bena sɔɔɔ Matigi ɛɛɔɔɔ, olugu tena hami tugu. An ka jigi de ye o ye, o jigi ka kan k'an balo, ani k'an dɛɛɛ an ka se ka jija ka se fɔ a laban ma, ani a tena mɛɛ tugu.

N'aw mako b'ala a be se ka weeleli ke Pastɛr KAMBOU

Félix fɛ:

Telefɔni: + 226 76 03 19 06

Watts up: + 226 70 81 82 80

Email: fxkambou@gmail.com